

L'ARTJAU

INFORMATIU DE L'ÀREA DE PATRIMONI CULTURAL I EDUCACIÓ

SANT FELIU DE GUÍXOLS

NÚM. 44 NOVEMBRE 2002

EL PATRIMONI

R. B. Kitaj a Sant Feliu

EL MUSEU

**Restauració de les
pintures de l'ermita
de Sant Elm**

SERVEI D'EDUCACIÓ

Aturem la contrareforma

EL TEMA

**Reconeixement a les
víctimes del franquisme**

44 EN AQUEST NÚMERO ...

INFORMATIU DE L'ÀREA DE PATRIMONI CULTURAL I EDUCACIÓ SANT FELIU DE GUÍXOLS NÚM. 44 NOVEMBRE 2002

EDITORIAL 3

PORTBOU, W. BENJAMIN I EL FRANQUISME

L'ARXIU 4

PRIMERES JORNADES ENSENYAMENT-ARXIU
DARRERES DONACIONS DE L'ARXIU

LA RECERCA 8

UN RIC ARMADOR CATALÀ DEL SEGLE XIX A MARSELLA, ANTONI VIDAL

EL PATRIMONI 13

R.B.KITAJ A SANT FELIU. PINTANT LA LLIBERTAT
EL RETORN DEL TREN
L'EMINENT ARQUEÒLEG PERE DE PALOL VISITA LES POLÈMIQUES OBRES DE RESTAURACIÓ DE LA PORTA FERRADA
UNES "COBLES", VUITCENTISTES, EDITADES A BENEFICI DE L'HOSPITAL DE SANT FELIU

EL TEMA 22

HOMENATGE DE LA CIUTAT A LES VÍCTIMES DEL FRANQUISME

EL MUSEU 26

RESTAURACIÓ DE PINTURES MURALS A L'ERMITA DE SANT ELM
ELS MAGATZEMS DE RESERVA D'UN MUSEU
NOTÍCIES DEL MUSEU
DARRERES DONACIONS DEL MUSEU

SERVEI D'EDUCACIÓ 31

ATUREM LA CONTRAREFORMA EDUCATIVA
L'ESCOLARITZACIÓ. CURS 2002-03
NOTÍCIES DEL SERVEI D'EDUCACIÓ

LABIBLIOTECA 37

OBSERVANT EL TEMPS, UN LLIBRE AMB HISTÒRIA
WEB DE LES BIBLIOTEQUES PÚBLIQUES DE GIRONA
NOTÍCIES DE LA BIBLIOTECA
NOVETATS EDITORIALS

DIRECTORI 43

L'ARJAU

INFORMATIU DE L'ÀREA DE PATRIMONI CULTURAL I EDUCACIÓ

EDICIÓ

ÀREA DE PATRIMONI CULTURAL I EDUCACIÓ
DE L'AJUNTAMENT DE SANT FELIU DE GUÍXOLS

REDACCIÓ

MONESTIR, c/ Abadia, s/n
17220 St. Feliu de Guíxols
Tel. 972 82 15 75
Fax. 972 82 15 74

COORDINACIÓ

ÀNGEL JIMÉNEZ

CONSELL DE REDACCIÓ

SÍLVIA ALEMANY
M. ÀNGELS COMAS
DAVID HERNÁNDEZ

COL-LABORADORS

MARIA CALZADA, ELJANE RICHARD, ANDREU LEÓN,
PEP VILA, ÀNGEL JIMÉNEZ, SÍLVIA ALEMANY,
JORDI COLÓMEDA, JORDI COMAS, XAVIER ROÇA,
AMICS DEL FERROCARRIL DE LES COMARQUES GIRONINES,
GRUP DE RECERCA DE L'ÈPOCA FRANQUISTA

Foto de la portada

SANT FELIU DESPRÉS DE LA GUERRA
(Fons Vicenç Gaudol, AMSFG)

Assessorament lingüístic

JOSEP SOLÀ

Disseny i maquetació

DOSIS DISSENY

Impressió

GRÀFIQUES BIGAS

DIPÒSIT LEGAL: GI-1.616-89

Cap part d'aquesta publicació, incloent-hi el disseny,
fotografies, dibuixos i estadístiques, no pot ser reproduïda,
emmagatzemada ni transmesa de cap manera ni per cap
mitjà (elèctric, mecànic, òptic, de gravació o bé fotocòpia)
sense autorització prèvia de l'autor i editor.

Portbou, W. Benjamin i el franquisme

Podíem, per fi, gaudir d'uns pocs dies de vacances. A Portbou, costa pedregosa i tranquil·la; encerclada de turons verds, arrodonits a cops de tramuntana, per on s'esmuny, serpentejant, la carretera. Hi retrobaríem la gran estació ferroviària per evocar-hi antics moments d'angoixa en travessar la frontera carregats de llibres aquí prohibits, la primavera del 68. I, arran de les vies, l'església neogòtica, ennegrida i tancada, ens portaria a la memòria la figura de mossèn Carles Puigbert, que hi havia estat de rector. Però, sobretot, hi recordaríem Walter Benjamin (1892-1940) i la seva obra. En realitat, el motiu principal d'haver escollit Portbou era la notícia -llavors recent- de la possibilitat que un edifici de Norman Foster es bastís on s'emplaça el petit museu dedicat al pensador alemany, amablement atès -i millor atesos, personalment- per Josep Arribas. D'allà, una lleugera pujada ens condueix al mirador i al cementiri marí, sobre les roques, on reposen les despulles del filòsof que havia escrit: "No hi ha document de la cultura que no ho sigui també de la barbàrie". Davant per davant, excavat al penya-segat i encarat al mar, hi ha el monument de Dani Karavan. Davallant els graons de les escales de l'artefacte metàl·lic, al fons -sobre el blau platejat del mar- hi llegim una frase escrita sobre un material de fibra transparent: "És una tasca més àrdua honorar la memòria dels éssers anònims que la de les persones cèlebres. La construcció històrica es consagra a la memòria dels que no tenen nom".

I no és això, exactament, el que intentem de fer el Grup de Recerca de l'Època Franquista? A més de la investigació del tema i de l'esforç de difusió que duem a terme, hi ha una reflexió contínua sobre el concepte d'història. I el pensament benjaminianà, en aquesta tasca més teòrica, ens pot ajudar eficaçment. També al filòsof, fins al final dels seus dies, el preocupaven aquestes reflexions. Tant és així que quan, sota l'amenaça del feixisme nazi i espanyol, el 26 de setembre de 1940 acaba amb la seva vida a Portbou, ja s'havia assegurat de fer arribar a Adorno -era a Estats Units- el seu darrer escrit.

Es tracta de la tesi *Sobre el concepte de la història*, que hem tingut la sort de trobar publicada a *Sul concetto di storia*, a cura de G. Bonola i M. Ranchetti.

En aquesta mena de testament, Benjamin intentava d'elaborar una teoria de la història que permetés d'estudiar objectivament el feixisme, trencant amb les pors i els convencionalismes del seu temps. Sense perdre's en el passat, en aquest passat, tanmateix, s'hi han de cercar les eines per a construir el futur. En aquell escrit, per la conservació del qual arriscava la vida, hi deixà constància del gran frau que la concepció mecanicista del progrés havia significat per a la classe obrera.

Del pensament de W. Benjamin, avui ens quedem tan sols amb la idea que resta escrita al memorial *Passagen* de la vila fronterera de Portbou. La d'honorar els herois anònims que amb la seva lluita, anys de presó o d'exili, han estat protagonistes dels avenços polítics i socials del segle ja passat. Van lluitar contra el feixisme i estigueren sempre al costat dels més pobres i oprimits.

Conscients que la història dels líders i prohoms no és mai suficient, la nostra tasca serà la d'investigar, un per un, els noms i cognoms d'aquell col·lectiu humà, heroic, que encara no té nom, a fi de fer-los sortir de l'anonimat i de la despersonalització històrica, intentant de deduir-ne una explicació general i coherent.

Aquesta, i no una altra, és la finalitat del modest reconeixement o homenatge que la ciutat de Sant Feliu vol oferir a les seves víctimes del franquisme, i als seus familiars.

Àngel Jiménez
Coordinador de L'Arjau

Primeres Jornades Ensenyament-Arxiu

Sota el títol “Didàctica amb fonts d’arxiu”¹, els passats 5, 6 i 7 de setembre se celebraren al Campus Mundet, de la Universitat de Barcelona, les Primeres Jornades de trobada entre el món dels Arxius i el de l’Ensenyament.

• DESENVOLUPAMENT DE LES JORNADES

Les jornades foren organitzades des de l’Institut de Ciències de l’Educació, per un equip mixt format per professorat universitari i de secundària i arxivers i professors de l’escola de Biblioteconomia. Inicià el projecte Gemma Tribó i Traveria, catedràtica de l’Escola Universitària del Departament de Didàctica de les Ciències Socials, organisme que aglutina un grup de recerca sobre el tema.

L’objectiu de les jornades es va vertebrar en tres grans eixos: l’inici d’una sèrie de contactes en què es reflexioni amb l’objectiu de fomentar el coneixement mutu entre el món de l’ensenyament i el dels arxius; la revisió de l’estat de la qüestió des de diversos models; l’obertura de perspectives de futur pel que fa a les característiques dels serveis didàctics als arxius al nostre país.

El primer dia estigué dedicat a conèixer les expe-

riències dels serveis didàctics a Europa. Per això, comptàrem amb quatre ponències de reconeguts especialistes en el tema. El primer a intervenir fou el professor Ivo Mattozzi, de la Universitat de Bolonya, que ens il·lustrà sobre el model italià del treball de didàctica amb arxius a través del que ell anomena *l’archivio simulatto*. El següent Margaret McBryde, responsable d’educació dels Arxius Nacionals d’Escòcia, que apostava per les noves tecnologies com a eina de difusió en el camp de l’ensenyament i els arxius. El model francès fou presentat per Gràcia Dorel-Ferré, de la Universitat de Reims, que exposà l’experiència de més tradició, en què les administracions públiques tenen un paper fonamental: els Serveis Didàctics dels Arxius Departamentals francesos. Finalment, Ramon Alberch, cap de l’Arxiu Municipal de Barcelona, reflexionà sobre l’estat de la qüestió, repassant les experiències que s’han dut a terme², i sobre quines haurien de ser les actuacions de futur per tal de millorar el tema.

El segon dia de les jornades estigué dedicat a l’expo-

Taula rodona del 7 de setembre (d’esquerra a dreta: Montserrat Beltran, Gemma Tribó, Josep Fontana, Francesc Olivé i Toni Santiesteban).

1. Quan parlem de didàctica amb fonts d’arxiu, estem parlant d’una de les funcions bàsiques dels arxius: donar a conèixer el patrimoni documental. No és només el fet d’obrir l’arxiu al públic, en general, sinó que es tracta de posar a l’abast dels escolars -futurs ciutadans- el coneixement del passat col·lectiu i d’educar-los en la cultura d’arxiu -coneixement, respecte i identificació personal-.

2. Entre elles, va citar l’experiència dels Tallers d’Història de l’Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols.

sició de dues ponències generals: "Reflexions per a la utilització didàctica dels fons d'Arxius a Catalunya", realitzada per l'Associació d'Arxivers de Catalunya, i "Didàctica de la història amb fonts primàries i per a les comunicacions", exposada per Arqué, Gómez i Tribó.

De les vint-i-dues comunicacions enviades a les Jornades i que han estat recollides en el Llibre d'Actes³, se'n presentaren disset. Els temes tractats anaven des de la reflexió teòrica del treball amb fons d'arxiu fins a l'anàlisi dels serveis didàctics, passant per la presentació de propostes concretes a partir d'experiències i reflexions sobre la situació actual. Totes van ser presentades per professionals d'arxius o de l'ensenyament davant d'un col·lectiu interessat i engrescat (120 inscrits), en un marc de trobada òptim per a expressar les inquietuds que els són comunes.

Les jornades acabaren amb una taula rodona moderada per Gemma Tribó i formada pel professor Toni Santiesteban (de la Universitat Rovira i Virgili), l'historiador Josep Fontana, el Sr. Francesc Olivé (cap dels Serveis d'Arxius del Departament de Cultura de la Generalitat) i l'arxivera Montserrat Beltrán. Tots plegats, sota la pregunta general "Quin model de servei didàctic volem?", recolliren quins eren els possibles camins a seguir per avançar de manera eficaç en el treball dels serveis educatius, i reflexionaren sobre la situació.

• CONCLUSIONS. PERSPECTIVES DE FUTUR

De les conclusions sorgides, se n'acordà la difusió, tant en mitjans professionals com a l'administració de Cultura i Ensenyament. Paral·lelament, es recollí un qüestionari avaluatiu. Per les respostes obtingudes, podríem concloure que en general el grau de satisfacció dels assistents fou molt alt, pel que fa a la selecció de temes i al nivell dels ponents i comunicants. Un gruix significatiu de les persones enquestades opinen que les jornades han tingut incidència en la seva pràctica professional, i que hi ha una necessitat de continuïtat, especialment per a intercanviar noves experiències de tipus pràctic.

Sobre la qüestió de quins temes els interessaria tocar en properes trobades, les respostes s'emmarquen en quatre línies: la metodològica -el fet de disposar de materials didàctics o la manera d'organitzar la feina a l'escola-, la de formació del professorat, la de les noves tecnologies -TIC- i la dels temes relacionats amb la política de les administracions.

La celebració d'aquestes jornades ha significat un avenç qualitatiu. La participació de professionals dels dos àmbits ha permès la trobada entre dos col·lectius que tenen molts punts en comú en el seu ideari i pel que fa a la pràctica en el món de la cultura. A més, ha creat consciència de grup i ha permès de poder passar de l'experiència aïllada, en molts casos, a la compartida. Esperem, doncs, que aquestes Primeres Jornades siguin l'inici de noves perspectives en la millora, generalització i normalització dels serveis didàctics dels arxius a la nostra societat.

MARIA CALZADA OLIVELLA
Professora, IES Castellar

Conclusions de les Primeres Jornades Ensenyament-Arxiu. Didàctica amb fons d'arxius.

- 1.- Es constata la necessitat de normalitzar el servei educatiu als arxius catalans.
- 2.- Les noves demandes educatives fan necessàries noves actuacions en els arxius.
- 3.- Els arxius han d'assolir l'equilibri entre la gestió documental i la funció cultural.
- 4.- No s'ha de confondre la funció didàctica dels arxius amb la funció cultural més genèrica.
- 5.- La relació entre ensenyants i arxivers no pot establir-se únicament a partir de paràmetres voluntaristes sinó mitjançant la planificació i l'organització dins el marc professional.
- 6.- Cal definir el perfil professional dels tècnics dels serveis educatius dels arxius.
- 7.- Es palesa la necessitat d'establir programes de formació en tècniques de recerca escolar i coneixement dels arxius.
- 8.- Les tecnologies de la informació i de la comunicació (TIC) poden ser l'oportunitat per a garantir i potenciar l'accés i, alhora, la conservació dels documents.
- 9.- Cal tendir a l'elaboració de materials didàctics d'arxiu que puguin ser generalitzables i aplicables a d'altres arxius superant l'àmbit local.
- 10.- Cal millorar els canals de comunicació per tal de difondre l'existència dels materials didàctics. En aquest sentit, els Centres de Recursos Pedagògics hi poden jugar un paper cabdal.
- 11.- S'evidencia la manca en la dotació de recursos humans i econòmics en el funcionament dels serveis educatius dels arxius.
- 12.- Cal establir plataformes de debat i intercanvi entre els sectors professionals dels arxivers i ensenyants, amb el suport i la implicació de les Administracions, Universitats i Associacions professionals.
- 13.- Es palesa la necessitat de potenciar la coordinació entre les polítiques de cultura i ensenyament de les diferents Administracions.
- 14.- Es donarà a conèixer el contingut i les conclusions d'aquestes jornades als responsables tècnics i polítics de les diferents Administracions.

Barcelona, 7 de setembre del 2002

3. TRIBÓ, Gemma (coord.), *Didàctica amb fons d'arxiu*. Llibre d'Actes. Primeres jornades Ensenyament-Arxiu. ICE UB, 2002.

Grup de ponents i d'alguns components dels comitès.

NOTÍCIES

DE L'ARXIU

DARRERES DONACIONS

DE L'ARXIU

05.06.02 Jordi Batlle

9 fotografies familiars i una postal (Sastreria Xarrié)
Cartilla de racionament
Diversos fulletons
Prehistoria de la Guerra Europea, H. Stegemann
Almanach de La Esquilla de la Torratxa, 1905
Cartell de San Isidro Labrador

suport de paper, majoritàriament en format de carta de visita, del darrer terç del segle XIX. Hi ha 3 postals, 7 *cabinet cards* i un ferrotip en format de 4 x 5 cm. Les imatges procedeixen principalment de Sant Feliu de Guíxols, Girona i Barcelona, però també hi ha fotografies originàries d'altres llocs com Sevilla, Madrid, Londres, Bristol, París, Reims, Brussel·les, Torí, l'Havana, Rio de Janeiro i Puerto Rico. De Sant Feliu de

A la dreta, fotografia donada per Jordi Batlle.

A baix, carta de Gaziell a Joan Torrent (donació de la família del darrer).

A la pàgina següent, fotografia donada per Francesca Basart.

3.06.02 Àngel Rubio Quintana

Salconduit del camp de concentració de Corbán, d'Àngel Rubio Román

Guíxols, hi ha fotografies dels següents retratistes: Joan Gironès, Jaume Bertran, August Guyot, Bernardino Miguel, J. A. Forest, Polbach y Bertran i Magí Polbach.

6.06.02 Victòria Casellas (mitjançant Gerard Bussot)

3 fotografies del fons de V. Gandol: V. Gandol al taller d'en Balmaña.

5.07.02 Família Llandrich / de Blas

Semanario Gráfico Nacionalesindicalista, 20.05.1939.
Revista de Girona, 123, 1987. "Gaziell".
Presència, 551-552, 1981. "El president Irla torna".
Presència, 36 (1965). "Festival de la Cançó catalana a SFG".
Entrades del Centro Parroquial Catequística. *El Alcázar*, 19.09.1980.
Fuerza Nueva, 5.08.1978.
Grupo de amigos del monasterio de San Pedro de Roda. *Resumen de la sesión constitutiva*, 1951.
L'Abbaye Saint-Michel de Cuxa.
T. Vicens, *Qüestions prehistòriques i altres notícies de Peralada*. Palafrugell, 1932.
Peralada medieval.
J. Marquès, *Le Cloître de la cathédrale de Gerona*.
Semana Santa. Girona, 1963.
Gravat de N.S. del Cullell.
Vida Catòlica, 29, 29.10.1935.
Butlletí de l'Associació de padres d'Alumnes i Amigos de los Colegios Nacionales, 18 i 20 (1976).

10.06.02 Joan Fabà Sagarra (Juntament amb el portaploma que li va donar Macià l'any 1932; vegeu donacions Museu)

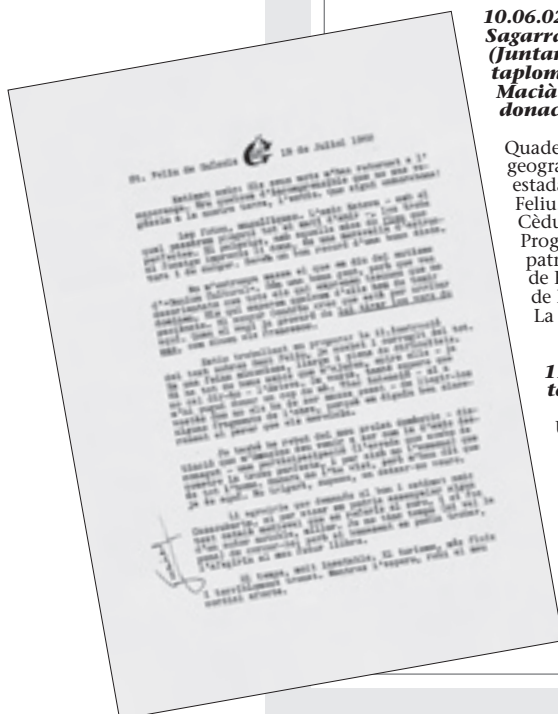
Quaderns d'escriptura i de geografia, fets en la seva estada de colònies a Sant Feliu.
Cèdula personal.
Programa d'un festival patrocinat per les OO.JJ. de Falange española y de las J.O.N.S. (BCN): La Viuda Alegre

11.06.02 Josep Escortell

Una fotografia del Dr. Pericot al C.E. Montclar, 15.11.1952

22.06.02 Joan Ripoll

Uns tres-cents quaranta retrats d'estudi en

9.07.02 Rogés Llibres (Mataró)

Carta d'Agustí Calvet (Gaziell) a M. Trilla Ros-toll, 24.07.1915.
F. Masferrer, *De la vida errant*. Edic. de la casa Patuel de Mataró.

9.07.02 Francesc Bigas

Còpia de tres fotografies familiars, del 1914 i 1918.

DARRERES DONACIONS

DE L'ARXIU

10.07.02 Isidre Pernal

Avantprojecte de l'escola de l'Estació (1978), de Joan Tarrús i Jordi Bosch.

12.08.02 Jordi Colomeda

Diverses postals (jardins, racó de Llevant, St. Elm i capella de S'Agaró).

9.09.02 Eduard Clusa

R. Rucabado, *De catalanisme. Catalanisme científic i catalanisme moral*. Palafrugell, 1911.

10.09.02 Josep Auladell

1 fotografia (22 x 16,5) original del fotògraf

Lo Noy de la Mare (de l'any 1866); *La Semana Ilustrada* (dels anys 1890 i 1891), *El Faro* (dels anys 1906 i 1907); *Blanco y Negro*, *La Actualidad*, *Mundo Gráfico* (entre els anys 1900 i 1915), *Usted* (de l'any 1960), programa de la Setmana Juli Garreta (de l'any 1971) i especials d'estiu sobre la Costa Brava del diari *L'Independent* (dels anys 1974 i 1975).

14.08.02 Francesca Basart Vigas

8 fotografies molt antigues (provenen dels seus avis): personal de fàbriques de taps i dels tallers de cosidores.

20.08.02 Lluís Pallí Buxó

4 fotografies (Cooperativa Santos Boada, c/ Pecher).

20.08.03 Josep M. Muñoz

Fabricants i empresaris, de F. Cabana (4 vol.).

23.08.02 Família de Joan Torrent

Notes autògrafes, apunts, retalls de publicacions, publicacions, etc., de la història de Sant Feliu de Guíxols (l'inventari de la qual cosa s'està duent a terme). Aquí en destaquem tan sols la seva correspondència amb Gaziol: 16 cartes de Gaziol i 6 esborranys que Torrent trameté a Gaziol.

2.09.02 Joan Estrada

Cessió de 223 documents (llibres, fulls solts, rebuts, etc.), del núm. 12.492 al 12.714 de l'inventari, referents bàsicament al Salvament de Naufragats. Han treballat en el seu inventari Eva Bussot i Ester González.

Bertran, del racó de Llevant i del Salvament. 3 postals (de Sant Feliu i S'Agaró). La sardana de Bell-lloc, al programa de festes de Bell-lloc-Font Picant. Fulletó Ermita de Sant Elm de Sant Feliu de Guíxols, 1929. Fulletó Visita domiciliaria. N.S. del Sagrado Corazón de Jesús. Fulletó Honra y prez a la patria inmortal de Balmes y Verdaguer.

21.09.02 Sònia Balcells Comas i família

Col·lecció de postals: abasta unes quatre mil unitats reunides per intercanvi de correspondència entre els anys 1900 i 1979, amb motius molt diversos com ara indrets (Sant Feliu i Costa Brava i també arreu del món), motius romàntics, compositors i cantants, art o mitjans de transport aeris. A part de l'interès més directe que tenen les imatges locals, el conjunt de la col·lecció destaca tant per la seva cronologia com perquè abasta sèries d'imatges completes. Una part de les postals està instal·lada en dos àlbums de tapa dura, de diferents formats, 13 x 19 i 24,5 x 41 cm.

Fons personal de fotografies: unes tres-centes fotografies originals (280 negatius en placa de plàstic de format 6 x 9 cm i una vintena de positius en suport de paper del mateix format).

Hemeroteca: especials de festa major de les revistes *Costa Brava* (dels anys trenta), *Símbolo* (de l'any 1954), *Es Corcó* (de l'any 1981),

Guerra Civil: mapes dels fronts d'Aragó i de Catalunya; dos exemplars d'*Homenaje de Cataluña liberada a su caudillo Franco*, butlletins diversos publicats entre el 1937 i 1939.

Indústria del suro: diploma a Josep Batet de l'Exposició Universal de l'any 1888; cartells de propaganda de la indústria del suro; diverses publicacions de Primitiu Artigas.

Biblioteca: assaigs d'Enric Heriz sobre els trens de via estreta i altres temes diversos; memòries, reglaments i estatuts de diverses entitats de Sant Feliu de Guíxols; ordenances municipals de Sant Feliu de Guíxols dels anys 1896 i 1927-1932; memòria municipal de 1911; un recurs de l'any 1904.

Altres: una vista general de Sant Feliu de Guíxols del final del segle XIX del fotògraf Jaume Bertran, un pergami del segle XV, una col·lecció de goigs.

fotògraf Jaume Bertran, un pergami del segle XV, una col·lecció de goigs.

30.09.02 M. Lluïsa Alcalde Práxedes

15 postals de Sant Feliu.

06.10.02 Ramon Tauler

Còpia de 20 fotografies familiars.

08.10.02 Josep i Francisca Johé

Història del Monestir de Sant Feliu de Guíxols. Mn. Josep M. Cervera. *Volves. Crònica d'un any*. L. d'Andraitx. *Breu monografia sobre el nostre Sant Patró, Sant Feliu Africà*. Mn. Josep M. Cervera. *Florilegi sacerdotal guixolenc*. Mn. Josep M. Cervera. *Un músic guixolenc notable*. Mn. Josep M. Cervera. I un lot de llibres d'art i religió, entre altres coses.

09.10.02 Jordi i Joan Ros

3 fotografies antigues. Record del mestre Jose M. Vilà (1929). Programa de sardanes. Festa Major, 1929. Menús de noces, 1927.

Un ric armador català del segle XIX a Marsella, Antoni Vidal

Bricbarca fondejada al racó de Llevant. Autor desconegut. Col·lecció Espuña-Ibáñez, AMSFG.

La col·laboració de l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols amb el Centre Català de Marsella, que presideix el senyor Francesc Panyella i Farreras, dóna el seu primer fruit. La senyora Eliane, sòcia de dit Centre, ens ha fet arribar aquest treball sobre la vida de l'il·lustre guixolenc Antoni Vidal, que visqué a Marsella.

Antoni Maria Vidal i Calzada era originari del petit port català de Sant Feliu de Guíxols. Els seus pares, Antoni Vidal i Olivós i Gertrudis Calzada i Ruscada (casats el 31 de desembre de 1801), varen tenir deu fills, sis noies i quatre nois. L'Antoni, nascut el 8 de

desembre de 1806, era el primogènit. A Sant Feliu, tant per part de pare com per part de mare, els Vidal, com molts dels seus conciutadans, eren patrons de petits vaixells de cabotatge que feien ruta al llarg de les costes espanyoles i que mantenien relacions comercials amb Marsella.

Des de l'any 1827 el nom d'Antoni Vidal apareix als anuaris de Marsella.

• LES RELACIONS DE MARSELLA I CATALUNYA

En aquesta època, la ciutat focea i Catalunya estaven unides per uns lligams molt estrets. El 1821 més de la meitat dels vaixells que entraven al port de Marsella provinents d'Espanya eren catalans. Deu anys després, encara eren la tercera part. El 1825, de les cent vuitanta-quatre embarcacions que varen arribar al port de Marsella, divuit provenien de Sant Feliu, carregades de vins, olis, espart, pells, etc. De tornada portaven productes manufacturats per la indústria marselesa com sabó, sucre, espelmes o altres que circulaven pel port¹. Les raons per les quals els Vidal s'instal·len a Marsella no es coneixen amb certesa, però probablement són d'ordre polític. A partir de 1823, Marsella esdevé el refugi de nombrosos liberals espanyols que fugen de la reacció absolutista que segueix l'episodi liberal de 1820-1823². Els Vidal degueren participar en aquest exili perquè el seu fill gran, l'Antoni, tal i com suggereixen diferents fonts, podria haver estat francmaçó. El 1822 encara eren a Sant Feliu, on va néixer la seva darrera filla Irene, però des de 1827 el seu nom ja apareix als anuaris professionals marselells, un any després que vingué al món el seu darrer fill, Ernest.

Està clar que l'elecció de Marsella com a lloc d'exili s'explica pels estrets lligams comercials abans esmentats i pel gran nombre de compatriotes que, des de

feia temps, s'havien establert amb força dins el món de la indústria i el negoci local, com els Guerrero, Ruis, Bonaplata o Figueroa que esdevindrien amb el temps els "reis del plom". Com la majoria dels nouvinguts, en un primer moment, la seu social del negoci dels Vidal se situà a la vila vella, prop del port, al carreró Petite-Jerusalem núm.8, que va desaparèixer el 1943 quan es va produir la destrucció de tot el barri antic. El 1831, ja més ben establerts, els Vidal, pare i fill, s'instal·len al carrer Sainte núm.34, a la riba nova, al sud del port, on es queden fins el 1840. En aquest moment, el pare Vidal va esdevenir soci comanditari amb una quarta part del capital, cosa que li permeté, gràcies a la desfeta carlina de 1839, tornar a Sant Feliu amb la seva esposa, les filles que encara estaven solteres i el fill petit, Ernest. És allà on mor l'any 1844.

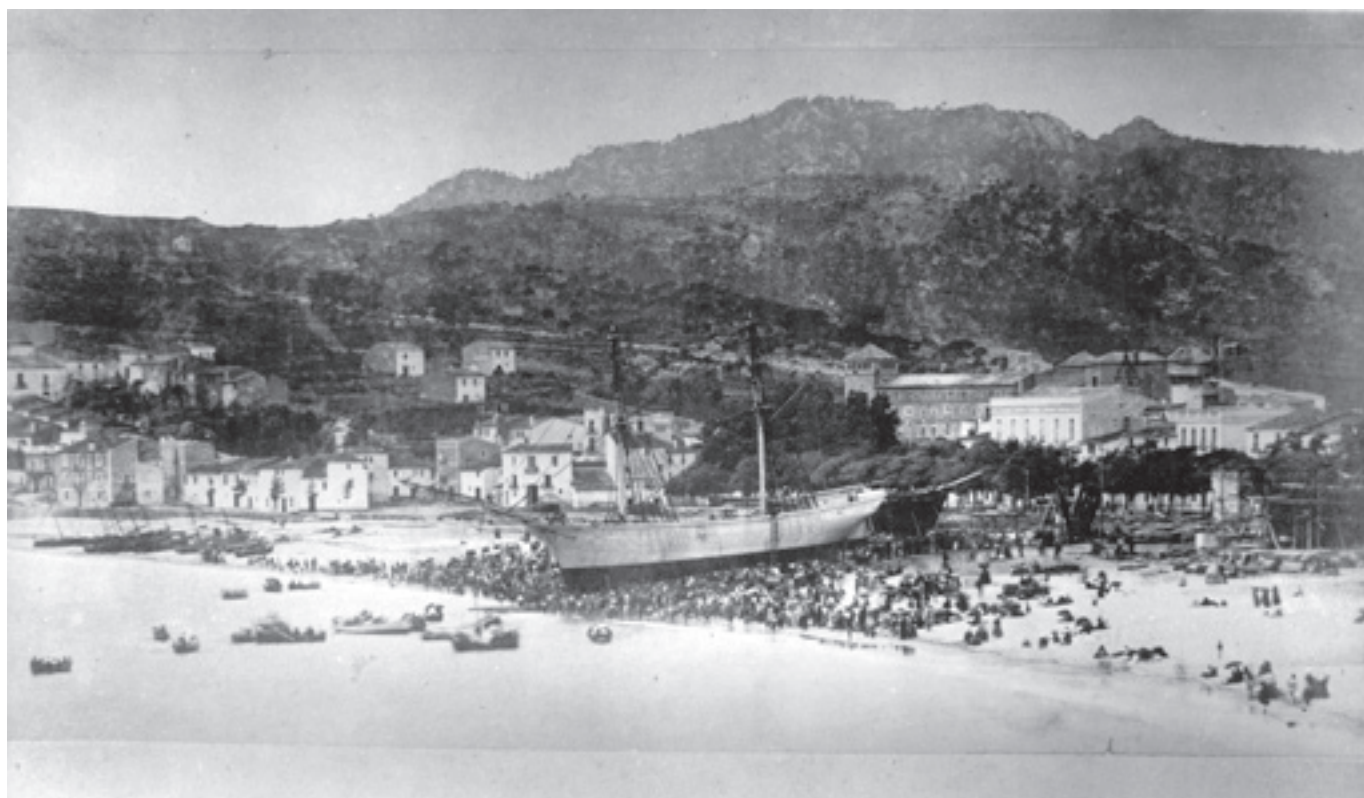
• VIDA FAMILIAR I ACTIVITAT COMERCIAL

A Marsella, a part de les seves filles més grans, que s'hi varen casar, s'hi queden tres dels seus quatre fills, Antoni, Josep i Sebastià, que sota el nom de *Vidal Frères* s'encarreguen de la gestió del negoci. Com a conseqüència de la seva prosperitat, traslladen la seu social més al sud, dins del perímetre escollit de la burgesia marselesa, els carrers Grignan, Breteuil, de l'Arsenal (actual Roux de Brignoles), plaça

1. E. Jalabert-Richard <Marseille et l'Espagne sous la Monarchie censitaire>, DES, Université de Provence, 1958.

2. E. Jalabert-Richard, <Marseille, ville refuge pour les libéraux espagnols>, *Annales du Midi*, juillet 1960.

Vaixell construït a Sant Feliu de Guíxols, abans de ser avarat al mar, durant la dècada de 1880. Autor desconegut. Col·lecció España-Ibáñez, AMSFG.

Rambla Vidal, 1882.
Jaume Bertran. Col·lecció Lluïsa
Rojas, AMSFG.

Saint-Férreol, carrer Montgrand. En el si de la nova societat "comercial, d'armament i consignatària", fundada l'any 1839, el germà més gran, Antoni, hi té un paper predominant: és propietari de la meitat del capital (dos-cents mil francs) mentre que els altres dos germans en tenen una quarta part cadascun, i és l'únic que té signatura³.

En els anys que segueixen i al mateix barri, al número 45 del carrer Sylvabelle, en Sebastià funda la seva pròpia empresa de comerç amb les Índies, Espanya i les colònies. Dirigirà l'empresa fins a la seva mort el setembre de 1864. Els seus successors, a la mateixa adreça, mantindran l'antiga raó social *Vidal Frères* fins el 1877, any en què esdevindrà Vidal Her-

manos. En Josep també deixa l'empresa paterna el 1849, entra probablement en el negoci del seu germà Sebastià i se n'instal·la no massa lluny, al carrer Breteuil. Morirà sis anys després. L'Antoni es queda sol al capdavant d'una societat que portarà el seu nom i que, durant una vintena d'anys, coneixerà una gran expansió⁴.

A més dels tradicionals intercanvis amb Catalunya, l'Antoni Vidal va fer negocis amb Itàlia, Grècia, el Mar Negre (oli, sucre, blat...) i l'Amèrica hispana. Segons les autoritats marseilleses "se li deu també el restabliment del comerç amb les Índies, comerç pràcticament perdut des de 1789". Arriba fins a Canton encara per la ruta del Cap, ja que el

3. Arch. Départ. des BdR, Actes de sociétés, 548 U 3, 548 U 5.

4. *Annuaire professionnels de Marseille*, 1827-1906.

• “EL RIC CATALÀ DE MARSELLA”

Quan va morir el 4 de març de 1868 a la seva casa del carrer Montgrand núm.11, aquest *self-made-man* deixà l’herència més gran de Marsella aquell any, 3.200.000 francs. Setze anys abans ja havia estat considerat “el més ric dels armadors locals”⁷. Els quatre immobles i els terrenys que posseïa a la ciutat, les tres finques rústiques que tenia al barri sud on es van edificar els més luxosos edificis marsellesos, els seus cotxes, cavalls, el nombre de persones que formaven el seu servei domèstic, testimonien el seu nivell de vida i la seva posició dins la societat local. Sembla que també havia estat propietari d’un antic castell al sud de França que havia d’acollir la reina Isabel II durant el seu exili el setembre de 1868⁸.

De manera espontània l’Antoni Vidal va relacionar-se amb Ferdinand de Lesseps, cònsol de França a Barcelona durant els anys 1840 i promotor del canal de Suez, que havia d’obrir una nova ruta comercial vers l’Extrem Orient. Lesseps s’allotjà a casa dels Vidal durant les seves estades a Marsella i segurament va ser ell mateix qui li presentà Eugenia de Montijo. Aquesta última, quan va esdevenir emperadriu, va convidar Antoni Vidal a alguna recepció oficial al castell de Tuileries i li va fer possible la coneixença de l’emperador que, l’any 1852, quan encara era només príncep president, va condecorar Vidal amb la Legió d’Honor. “El ric català de Marsella”, com a Napoleó III li agradava anomenar-lo, va conservar sempre la seva nacionalitat espanyola i es va casar amb una compatriota, nascuda a Sant Feliu, Martina Nadal i Garcia. No obstant això, es va integrar plenament a la seva vila adoptiva, on era considerat “un home de bé, treballador, de gustos senzills i generós amb els altres”. Va fer la donació més important per a la construcció del nou Hospital de la Concepció, 120.000 francs. Quan es va morir el 4 de març de 1868, va deixar 300.000 francs a diverses institucions de caritat de la ciutat. La Société de Bienfaisance et de Charité, que va rebre part d’aquest llegat va fer aleshores un elogi de la seva persona: “era un dels homes més remarcables de la nostra ciutat el qual, malgrat que no era nascut a França, atesa la seva llarga estada, s’havia identificat tant amb els nostres usos i costums (...) que Marsella el va adoptar com un dels seus millors ciutadans”. Hi haurien pogut afegir que era un home modest, que va voler un enterrament de segona, la qual cosa contrasta molt amb els hàbits dels empresaris marsellesos en aquells moments⁹.

Tenim poca informació sobre l’únic hereu d’Antoni Vidal, Numa-Leon-Émile, nascut el 31 d’octubre de 1839¹⁰. El 1876 va morir la seva primera esposa i es tornà a casar amb Eugénie Aubert. Des de 1870 liquida el seu negoci. Multimilionari, inverteix la seva fortuna en béns immobiliaris. El 1884, després de la mort de la seva mare, es ven la finca de Sainte Marguerite (coneguda més tard amb el nom de *Campagne Berger*) que ella havia comprat l’any 1870. Comprà la casa La Malespine, al barri de Roucas-Blanc, així com altres béns a les rodalies: a Velaux, Rognac i Ventabren. La presència de Numa Vidal a Marsella, sempre al carrer Montgrand, està documentada fins el 1920, quan el seu nom desapareix dels anuaris. Quant a les empreses dels seus cosins, Vidal hermanos va desaparèixer el 1855 i Vidal Alphonse et Cie, deu anys més tard.

canal de Suez no entrarà en funcionament fins el 1869, després de la seva mort. D’Àsia, n’importa carregaments de soja -de la qual Marsella era un important mercat-, té i vorí. Per fer cabotatge i llargs recorreguts, organitza una flota de velers i vaixells mixtos. Es coneix l’existència d’una gran bricarca, *Antonio*, construïda el 1857 a Sant Feliu de Guíxols i amb una capacitat de 800 tones⁵. Quan va morir, Antoni Vidal tenia deu velers valorats en 130.000 francs.

A més del comerç i l’armament, va realitzar les activitats bancàries inherents a aquestes professions: en el seu testament, tan sols l’import dels crèdits equivalia a més del 10% del seu capital. Antoni Vidal personifica molt bé l’home de negocis tradicional, tal i com s’entenia al segle XVIII. Això no li va impedir de ser innovador: més d’una cinquena part de la seva herència estava constituïda per valors mobiliaris. Potser havia posseït accions del canal de Suez, però a la declaració del seu patrimoni només hi va enregistrar rendes i, en menor nombre, títols de la companyia d’assegurances Le Midi i vuitanta accions de Docks de Marseille⁶.

5. Joan Torrent i Fàbregas, <Benefactors guixolencs, Antoni Vidal i Calzada>, *Estudis sobre temes del Baix Empordà*, Institut d’Estudis del Baix Empordà, 1988.

6. R. Caty et E. Richard, *Contribution à l’étude du monde du négoce marseillais de 1815 à 1870: l’apport des successions*, Revue historique, 1980.

7. Arch. Nat. Dossier légion d’honneur, F 1d III 2 et 11.

8. Joan Torrent i Fàbregas, op. cit.

9. R. Caty, E. Richard, P. Echinar, *Patrons du Second Empire*, t. V, Marseille, Picard/Cénomane, 1999. En aquesta obra on presenta cent patrons marsellesos hi ha una notícia biogràfica consagrada a l’Antoni Vidal.

10. Arch. com. de Mars., État civil, 1 E 681 3.

Rambla Vidal durant la dècada dels anys trenta. Guilera. Col·lecció Municipal d'imatges, AMSFG.

La ciutat de Sant Feliu de Guíxols ha conservat sempre el record del seu benefactor.

Malgrat que una part de la família Vidal va arrelar a Marsella i s'hi va adaptar perfectament, una esquela anunciant la mort d'Antoni Vidal a la premsa de Sant Feliu ens dóna idea dels estrets lligams que sempre va mantenir amb la seva ciutat d'origen; relacions professionals i familiars, ja que els seus pares, algunes de les seves germanes i els seu germà petit Ernest varen tornar a Catalunya. D'altra banda i durant tota la seva vida, aquest exiliat que va fer-se ric va compartir la seva riquesa tant amb els seus compatriotes exiliats a França com amb la seva vila d'origen. Cap de les peticions que se li varen fer va quedar sense resposta, tant si es tractava de gent pobre, com d'ajudes diverses a particulars o bé de recursos aportats al municipi per a obres d'utilitat pública: canalització d'aigua, ampliació de l'hospital i del port, construcció d'un teatre, etc.

• TESTAMENT I MEMÒRIA

En el seu testament va fer la donació més gran que ha rebut mai Sant Feliu: una renda anual de 15.000 francs, 8.000 per a ajudar directament els més necessitats i 7.000 per a contractar mestres per educar els nens de famílies sense recursos. L'execució d'aquest llegat no va estar exempta de dificultats. En un primer moment, perquè l'organisme encarregat de gestionar la renda i la municipalitat tenien

punts de vista oposats i, posteriorment, a causa de la devaluació de la moneda que es va produir com a conseqüència del primer conflicte mundial. De tota manera, l'ajuda als pobres va estar assegurada fins el 1936 i el funcionament de l'establiment d'ensenyament primari i secundari gratuït, creat sota el nom de col·legi Vidal, va prolongar-se fins el 1942.

La ciutat catalana ha conservat el record del seu benefactor. Des de 1880, a la sala de deliberacions del Consell Municipal, una placa reproduïa part del text del seu testament; dos anys més tard un retrat a l'oli recordava també la seva memòria. Al col·legi Vidal, avui desaparegut, el 1889 se li va consagrar un monument de marbre que va tenir una existència efímera, a excepció del bust, que es va recuperar vint anys més tard per situar-lo a l'entrada principal de l'escola. Avui dia i des de 1889, una de les principals artèries de la ciutat porta el nom de rambla Vidal en homenatge a la seva generositat¹¹.

ELIANE RICHARD
*Maître de Conférence Honoraire
Université de Provence
Académie de Marseille*

Traduït del francès per Sònia Pujol (Oficina Municipal de Turisme)

¹¹. Joan Torrent i Fàbregas va realitzar un estudi molt complet del llegat Vidal i de les seves vicissituds; article citat.

R.B. Kitaj a Sant Feliu. Pintant la llibertat

Aquest escrit fa un repàs a la producció artística de Ronald B. Kitaj a Sant Feliu i evidencia el fet que a la nostra ciutat el seu art quedà impregnat de totes les esperances per recuperar les llibertats al nostre país. El resultat serà una reflexió sobre la memòria històrica i la injustícia social, amb la seva condició de jueu i el seu esperit apàtrida (diasporisme) com a eixos centrals.

A l'esquerra, *Junta*, 1961-62.

A baix, a la fotografia petita, R.B. Kitaj a Viena, 1953.

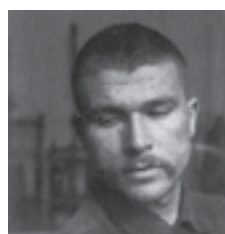
Quan un dia se'm preguntà qui creia que era la persona estrangera més important que havia viscut a Sant Feliu de Guíxols, no vaig tenir gaires dubtes a respondre que era l'artista nord-americà Ronald B. Kitaj.

Aquest pintor heterodox, figura cabdal de la pintura de la segona meitat del s.XX, vinculat a l'anomenada Escola de Londres (Hockney, Freud, Auerbach, Bacon, etc.), realitzà una part de la seva obra a la nostra ciutat. Però allò realment important és que la seva vivència a Sant Feliu, a Catalunya, fou fonamental per a la seva evolució artística.

• L'AMIC JOSEP VICENTE

Kitaj i la seva dona, Elsie, arribaren per primer cop a Sant Feliu l'hivern del 1953. De fet, més que buscar un indret, se'l van trobar. Hi arribaven extraviats

com una mena de naufragats que escapaven del sistema de vida modern nord-americà, de la mateixa manera que molts altres intel·lectuals de l'època. La jove parella s'instal·là al passeig del Mar, a la desapareguda Casa Bartra, gràcies a la mediació del pare de l'Alfons Hereu.

El pintor conegué ben aviat Josep Vicente i Romà, que es convertiria en el seu amic i intèrpret d'Espanya i de Catalunya en uns anys d'esperança per recuperar les llibertats perdudes. Ja quan era petit, Kitaj escoltava les con-

verses dels seus pares amb els seus amics parlant sobre la Guerra Civil espanyola i la causa republicana. D'aquesta manera, Espanya esdevingué per a ell un lloc mític. Aquesta fascinació per la història

Kitaj i la seva dona, Elsie, arribaren per primer cop a Sant Feliu l'hivern del 1953.

Sobre aquestes línies, façana de la casa del carrer Guimerà.

A les dues imatges del centre, vistes del pati interior de la mateixa casa.

A la dreta, en Josep, la Mercè i en Kitaj a principis dels anys setanta. Sota aquesta imatge, en Wollheim, la Sandra i en Josep, 1978.

l'experimentà al costat de Josep Vicente, amb llargues caminades i converses per la costa: "Saboreé lo antiguo como no lo había hecho nunca antes"¹.

J. Vicente ens explica l'estada de la parella a casa seva durant un estiu dels anys seixanta, amb ell pintant i la seva dona llegint-li en veu alta denses lectures, vestida de negre, amb una gran austeritat i intel·lectualitat². En aquesta situació de recolliment, es pot dir que, a part d'en Josep Vicente, i sobretot el pintor Josep Albertí, no van fer gaires amistats més: els Hereu i l'Eusebio, amb qui sortia a pescar amb la seva barca.

D'aquesta manera, Sant Feliu passà a formar part de la "geografia emocional de l'artista"³, amb el seu centre a la que serà la seva futura residència del carrer Àngel Guimerà.

• DIASPORISME. L'OBRA CATALANA DE R.B.KITAJ

Kitaj és un artista abocat a la pèrdua d'identitat, al nomadisme. Això s'irà reafirmant, en la seva vida i la seva obra, a mesura que la seva condició de jueu vagi adquirint més importància. Aquesta preocupació pel drama del seu poble el portarà a escriure més endavant el Primer Manifest Diasporista (1989), on la diàspora és entesa no només com un fet jueu sinó com aquell que afecta totes aquelles persones obligades a viure en els marges de la societat, la diàspora interior.

Tot això es reflectirà en una obra que rebutjarà l'escena artística contemporània i que adoptarà un fort component narratiu: "Kitaj consideraba el cuadro como el lugar de condensación del relato(...), y a la pintura como una actividad que no puede ser contemporánea si no es parte de una cadena ligada al pasado, a la experiencia acumulada del arte y el pensamiento"⁴. La seva obra, doncs, es presenta com una mena de reconstrucció pictòrica d'una història alternativa a la del poder, amb un intens tractament de la temàtica política, la discriminació, la injustícia i l'oblit. Kitaj actua així, com un veritable "historiador pictòric", de la mateixa manera que Goya a la seva època.

El seu quadre *Junta* (1961-62), amb la representació de Durruti, ens suggereix la importància de la tradició de l'anarquisme espanyol en el procés d'alliberament respecte a l'opressió franquista. Igualment, a *Pasionaria* (1969), exalta les figures mítiques del moviment obrer espanyol, però alhora mostrant la constatació descarnada d'una derrota històrica.

Vist això, no és d'estranyar que Sant Feliu es convertís per a l'artista en un veritable refugi. L'any 1972, amb la seva nova companya, Sandra Fisher, comprà la casa del núm. 21 del carrer Àngel Guimerà, que es convertiria durant els estius en un lloc on reflexionar tranquil·lament sobre la història en un context polític d'esperança: "Guimerà seria mi Salamanca, donde podría escapar del aburrido escenario del arte "progresivo" y enterrarme en lo que consideraba ideas artísticas más excepcionales, lejos (cosa que me gusta), en mi santuario catalán, escondido."⁵.

D'aquests anys és l'obra *Viure en pau. Els cantants* (1973-74), que representa la casa d'en Josep Vicente durant el dinar del dia de Pasqua, on en Kitaj, en Josep i la seva família i altres amics, entre ells el pintor Albertí, canten amb alegria i optimisme, entre d'altres, temes de *Don Giovanni* i de *Bachianes Brasileires*, d'Heitor Villalobos: una premonició de la imminent recuperació de les llibertats. *Comunista i socialista* (1975) representa, mitjançant la unió dels dos sexes,

1. Julián Ríos, *Impresiones de Kitaj. La novela pintada*. Mondadori, Madrid, 1989 (pàg. 331).

2. Entrevista a Josep Vicente i Romà. Sant Feliu de Guixols, agost 2002.

3. J. Ríos, 1989 (Pàg. 333).

4. Francisco Javier Sant Martín, "R.B. Kitaj. Homage to Catalonia", a : DD.AA. *Un americano en Europa*. Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, Madrid, 1998 (pàg. 30).

5. J. Ríos, 1989 (pàg. 335).

D'esquerra a dreta, i de dalt a baix: Viure en pau. Els cantants, 1973-74, Rentant el suro. Ramon, 1978, Pasionaria, 1969, Comunista i socialista (2a versió), 1979.

la necessitat d'enteniment d'aquests dos bàndols per poder superar la dictadura en el moment clau de la mort de Franco.

• DESPERTANT DEL SOMNI

Un cop aconseguides les llibertats polítiques però, s'iniciaren els canvis per a Kitaj i la seva família: "Fue una transición cansina tras cuarenta largos años. Creo que ya había comenzado la americanización. Y el "arte" ... pobre arte, todas esas esculturas minimalistas increíblemente malas (...). Internacionalismo político y artístico de los jóvenes burgueses de izquierdas y de los burócratas yuppies que me temo aún hoy pervive (...). Cataluña e Israel son similares en lo tocante al arte. Ambas son demasiado jóvenes y, en vez de alimentar sus propias raíces, toman prestadas porque-rías glamorosas de un falso vanguardismo"⁶.

Tot i això, la producció artística d'en Kitaj no es va aturar. L'estiu de 1978 va ser molt productiu, amb diverses pintures i dibuixos realitzats al pati de la casa del carrer Guimerà: *Gorra catalana*, *Emblema*, *Davantall groc*, i també *Rentant el suro*. Ramon, dibuixat del natural observant aquest treballador del suro en una fàbrica que hi havia al costat de la casa de l'artista (Can Planelles). El 1979 realitzà la segona versió de *Comunista i socialista* (on representava Josep Vicente intercanviant opinions amb un amic seu comunista, en Joan Vilà, un dels tres regidors del PSUC a l'Ajuntament de Sant Feliu a les primeres eleccions municipals de la recuperada democràcia), quadre que probablement sigui un símbol de tot el debat polític que va viure Kitaj.

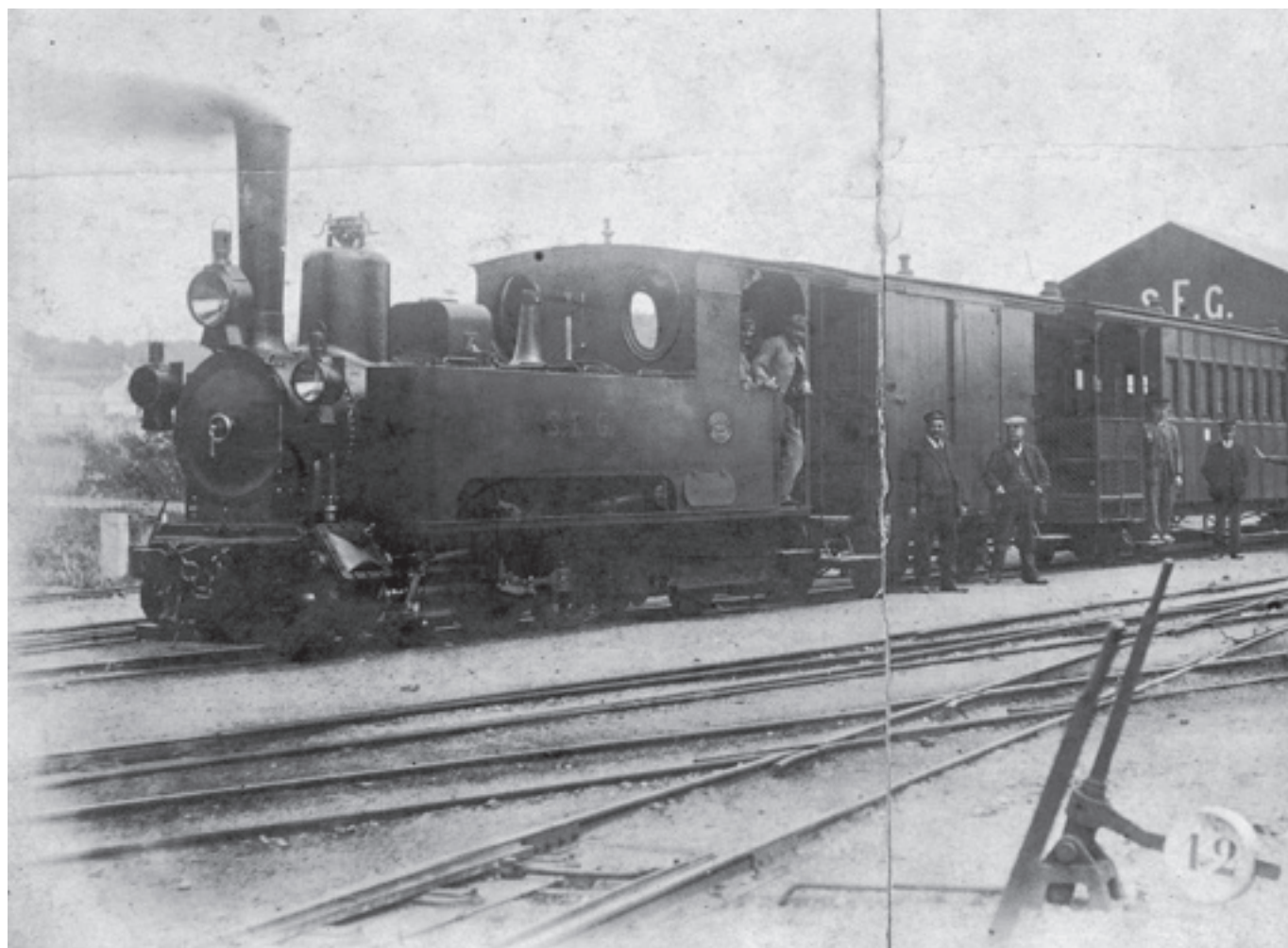
A finals dels anys 70, però, les estances a Sant Feliu s'anaren fent menys habituals fins que arribà la decisió de marxar-ne definitivament: "Yo comenzaba una nueva etapa diasporista y Sant Feliu había entrado en una era aburrida que no me satisfacía. La casa de fantasía se convirtió en una isla encantada en una ciudad turística (...). Menos Josep Vicente y su familia, todo lo que apreciaba de aquel lugar había desaparecido (...). El 1982, desde París, Sandra y yo vinimos a Sant Feliu y vendimos la casa a unos catalanes (...). La casa volvió a los suyos."⁷

Aquest pròxim hivern es compliran cinquanta anys de l'arribada de Ronald B. Kitaj a Sant Feliu, una bona oportunitat per dedicar un carrer o realitzar algun homenatge a un artista íntegre i antidogmàtic que afegí complexitat i riquesa vital al nostre poble. La seva aportació crítica a la història política i artística peninsular és una herència col·lectiva molt valuosa que cal no oblidar.

Andreu León Madrenas
Llicenciat en història.

⁶. J. Ríos, 1989 (pàg. 356-357).

⁷. J. Ríos, 1989 (pàg. 335-336).

El retorn del tren

Estació de Sant Feliu de Guíxols, cap al 1900.
Autor desconegut. Col·lecció
España-Ibáñez, AMSFG.

Sota aquest titular s'amaga una realitat extraordinàriament esperançadora per nosaltres: fa més de dotze anys, el germen del que avui es l'Associació d'Amics del Ferrocarril de les Comarques Gironines, en col·laboració amb l'Ajuntament de Santa Cristina d'Aro, inicià els primers contactes per adquirir una part del material mòbil de l'antic ferrocarril de Sant Feliu de Guíxols a Girona (les locomotores números 4 i 5, cinc cotxes de segona classe, vies i recanvis). En aquell moment tots els intents van estar inútils davant la negativa del propietari.

Posteriorment, el desembre de 2000, l'Associació d'Amics del Ferrocarril de les Comarques Gironines, en nom de l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols, vàrem negociar la compra de la locomotora 0-3-0 diesel construïda l'any 1936 sota llicència Greinder & Co. per M.G.M. núm. sèrie LKG120, que circulà al ferrocarril Sant Feliu - Girona com *Estado 20*, i novament

iniciàrem les converses, aquest cop en nom de l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols, que ara conclouen amb la compra de la locomotora 0-3-1 construïda el 1890 per Krauss 2358, que circulà en el ferrocarril S.F.G. amb el número 4, i tres cotxes de dos eixos de segona classe construïts per M.A.G. el 1890.

Si afegim, pel que fa a la locomotora Frauss 2355

número 1 en el S.F.G. -actualment monument i en molt mal estat de conservació- que està en avaluació la seva recuperació, ens trobem que s’ha cobert la primera fase dels nostres objectius; **l’adquisició del material mòbil**. Actualment el patrimoni de l’Ajuntament incorpora: dues locomotores de vapor, una diesel, tres cotxes de passatgers de dos eixos i un joc complet de rodes de recanvi per a les màquines de vapor, a més d’altres recanvis varis.

En la segona fase, **recuperació i posada en marxa**, ja ha estat iniciat l’estudi per establir la metodologia més adient de treball. Per fer-ho, comptem amb l’esforç i la il·lusió de l’Associació, del poble i especialment de les autoritats municipals, que en tot moment han fet seu el projecte.

Per a la tercera fase, **exhibició i explotació**, l’Associació ha suggerit diverses possibilitats, que van des de la circulació davant del magatzem del Port

(encara resten un centenar de metres de via al moll de ponent) fins a la utilització, a partir de la corba de l’escorxador, d’una part de l’antic traçat dins del terme municipal, recollint i ampliant una idea de la gent d’aquí, que sempre es qüestionà el desmanegament del seu tren.

Proposem un ambiciós però il·lusionant projecte consistent en l’explotació estacional d’un petit ferrocarril turístic que, aprofitant gran part de l’antic traçat, (avui convertit en carril bici i convivint amb aquest carril) -suggerim la utilització de via en estoig tipus Phoenix en els trams comuns- uneixi les poblacions de Sant Feliu, Castell - Platja d’Aro i Sta. Cristina d’Aro finalitzant a la Font Picant. D’aquesta manera es recuperaria una part de la nostra identitat i memòria històrica, a més d’oferir al visitant una manera diferent de gaudir dels encants dels nostres indrets i facilitar nous esbarjos al turisme cada vegada més cultural que ens visita i del que tant depenem a la Costa Brava.

Disposem de la documentació, del material mòbil i del traçat. Les estacions de Castell d’Aro, Sta. Cristina d’Aro i la Font Picant estan restaurades i Sant Feliu ha d’habilitar un edifici. Nosaltres n’hem suggerit alguns, en els quals, depenent del Museu Municipal podríem, muntar un mòdul didàctic dedicat al ferrocarril i al seu món, a l’entorn que serví i de què es nodrí. Només ens resta posar d’acord tres administracions municipals amb interessos comuns.

ASSOCIACIÓ D’AMICS DEL FERROCARRIL DE LES COMARQUES GIRONINES

Relació del material motriu i remolcat que ens consta que resta actualment -estiu de 2002- del ferrocarril de S.F.G., en el qual van circular onze locomotores, vint-i-set cotxes de passatgers, vuit furgons, noranta vagons de mercaderies i una grua.

VEHICLE	TIPUS	FABRICACIÓ	SITUACIÓ ACTUAL
núm.1 Krauss 2355	0-3-1-T	1890	S. Feliu, Patrimoni Ajuntament
núm.2 Krauss 2356	0-3-1-T	1890	Girona, Patrimoni Ajuntament
núm.3 Krauss 2357	0-3-1-T	1890	Desballestada
núm.4 Krauss 2358	0-3-1-T	1890	S. Feliu, Patrimoni Ajuntament
núm.5 Krauss 2823	0-3-1-T	1893	Prat de Llobregat, particular
núm.6 Krauss 5267	0-3-1-T	1905	Cassà de la Selva, particular
núm.11 Krauss 8345	0-3-1-T	1925	Venuda, Fàbrica de Mieres, 1945
núm.12 Krauss 8346	0-3-1-T	1925	Venuda, Fàbrica de Mieres, 1945
núm. 5 Krauss 2343 ex O.G.C	0-3-1-T	1890	Burriana, Patrimoni Ajuntament
núm. 7 Krauss 2392 ex O.G.C	0-3-1-T	1890	Girona, G.E. i E.G.
núm.20 MGM LKG120 ex P.G.B.	0-3-0-D	1936	S. Feliu, Patrimoni Ajuntament
3 Cotxes passatgers MAG 2 eixos	2ª classe	1890	S. Feliu, Patrimoni Ajuntament
2 Cotxes passatgers MAG 2 eixos	2ª classe	1890	Prat de Llobregat, particular
1 Cotxes passatgers MAG 2 eixos	2ª classe	1890	Cassà de la Selva, particular
1 Cotxes passatgers MAG 2 eixos	2ª classe	1890	Particular
1 Cotxes passatgers MAG 2 eixos	2ª classe	1890	Particular
1 Cotxes passatgers MAG 2 eixos	2ª cl. - correus	1890	Patrimoni Ajt. Platja d’Aro
1 Furgó equipatges MAG 2 eixos		1905	Cassà de la Selva, particular

L'eminent arqueòleg Pere de Palol visita les polèmiques obres de restau- ració de la Porta Ferrada

El dia 27 d'agost el doctor Pere de Palol, acompanyat de Joan Badia i de tècnics i membres de la Junta del Museu d'Història de la ciutat, visità les obres portades a terme per a la restauració de la Porta Ferrada.

A dalt, conjunt de la Porta Ferrada, un cop restaurada.

A la dreta, el doctor Pere de Palol -al centre- amb Joan Badia i altres membres de la Junta del Museu.

Com tothom sap, aquestes obres realitzades pel Servei del Patrimoni Cultural de la Generalitat han estat durament criticades per tècnics bons coneixedors del tema, -Joan Badia i Néstor Sanchiz-, i per la Junta del Museu, que ha fet seu l'informe negatiu dels esmentats experts. No cal dir que molts altres tècnics i historiadors en comparteixen el parer desfavorable.

La finalitat de les obres era, fonamentalment, la d'evitar que les aigües i humitats posessin en perill l'estat de conservació de la pedra de la Porta Ferrada.

Actualment, quan ja ha acabat la mencionada restauració, resulta que les aigües del terra no es recullen enlloc ni són canalitzades i, per tant, continuen afectant el monument. Així doncs, hem de dir que s'ha fet un tancament almenys discutible; tanmateix, la veritable gravetat del cas rau en el fet que ha comportat danys sense remei a la façana de l'església romànica, en alguns punts de la torre del Corn i en altres elements antics, que han desaparegut en ser substituïts per obra nova, imitant la construcció antiga. Aquests punts, ben explicats, van sortir en el seu dia publicats a la premsa, i per tant aquí no els tornarem a repetir. Però és possible que en el proper *L'Arjau* en tornem a parlar.

Unes “cobles”, vuitcentistes, editades a benefici de l'hospital de Sant Feliu

A l'Antic Règim, i fins la primera meitat del segle XIX, els hospitals eren centres de beneficència on es refugiaven malalts, soldats, orfes, mares caigudes en desgràcia, vells, pobres de solemnitat, pidolaires, naufrags, gent de pas, etc. Durant la Guerra Gran l'Hospital de Sant Feliu de Guíxols, que ja funcionava des del segle XIV, acollia els ferits de l'exèrcit espanyol en la guerra de l'Empordà. En més d'una ocasió s'hagué d'habilitar el Monestir i l'església de Sant Joan per eixamplar la capacitat del centre. Els locals civils o eclesiàstics on aixoplugaven tots aquests desvalguts patien tota mena de privacions perquè el sosteniment a càrrec dels fons públics era més aviat precari.

Façana de l'Hospital. Fons de Joaquim Bigas, AMSFG.

Enmig de tantes guerres i penalitats, les autoritats de l'època no podien consignar als pressupostos, sempre precaris i vacil·lants, unes quantitats fixes per al sosteni-

ment d'aquests centres. Les rendes per a alimentar, vestir i guarir aquella gernació de desvalguts, d'invàlids, per pagar dots per maridar donzelles, havia de sortir d'on podia. En aquest estat de pobresa aquestes

COBLAS EN BENEFICI DELS POBRES

MALALTS DEL HOSPITAL DE LA VILA DE SANT FELIU DE GUIXOLS.

O cors devots y piadosos!
en esta festa Pascual,
afavoriu generosos
als malalts del Hospital.

4. Pia gent de Sant Feliu
he sabéu que molts anys ha
os clamám en estos dias
per nostre pobre germá;
ohiu pues nostres clamors
peraque ab ma liberal. Afavoriu, &c.

2. Lo Hospital de aquesta Vila
de medis está faltát
per dar tota la asistencia
al malalt necessitat;
per poder en lo possible
remediar aquest gran mal. Afav. &c.

3. Tot quant donaréu al pobre
os será de Deu pagát,
pero mes ho será encara
pel que está al llit sepultat:
pues que aquest no pot buscarse
lo remey per lo seu mal. Afav. &c.

4. Desgraciát es el que es pobre
diuhen la gent de aquest mon,
pero ser malalt y pobre
es pitjor, com veu tothom;
donéu pues al malalt pobre
que aliviaréu doble mal. Afavoriu, &c.

5. Lo estat primer de un malalt
requereix, com tots sabéu,
caldo, medicina, ó ungüent,
que tot se paga á son preu:
y faltant estos remeys
no se ataca lo seu mal. Afavoriu, &c.

6. Si va de baixa el malalt
y queda ab inapetencia
es ines llarga, com se veu,
la sua convalescencia,
succehint ser mes lo gasto
de aquest estat que el del mal. Afa. &c.

7. Y si es la malaltia
de las que deixan famussa,

es precis umplirli el ventre
com ho fa al estiu la pusa;
portéu pues en abundancia
sens temor de quedar mal. Afav. &c.

8. Sia carn, sian llegums,
sia arrós, sian fideus,
sian cuartos de gallina,
ó de tocino los peus,
tot vé be, tot acompanya
per fer una olla cabal. Afavoriu, &c.

9. Lo pa que es tant necessari
per fer sopa quant convé
y mesclar ab la vianda
dels ápts, per pasar bé;
feu que sia blanch y tendre,
y esponját com lo panal. Afavoriu, &c.

10. ¿Y de vi que non parlém?
aixó ja va de callada,
procuréu que sia ho,
y no causia ventrellada;
ho será si es de set cuartos,
pero millor si de ral... Afavoriu, &c.

11. Mes per millor acertarho
¿sabéu lo que podréu fer?
lo queu de dar en especie
donauho tot en diner;
que essent cosa que se ho valguia
tindrén un goig sens igual. Afavoriu, &c.

12. Y si ara dar no podéu
á medida y compliment
del que vostre cor os dictia
feuhu en vostre testament;
que ja os será ben pagát
en la Patria celestial. Afavoriu, &c.

13. Bona Pascua os desitjam
Patricis sempre amáts,
ab salut y bossa plena,
y lo cor net de pecats;
repetint als de la Vila
y també als del arrabal,
afavoriu generosos
als malalts del Hospital.

Gerona: Per Agustí Figaró impresor de S. M. carrer de las Ballesterias.

El text, que presenta un rerefons moral, és escrit amb un estil planer

institucions s'havien de reafiar de la caritat, de donacions testamentàries, de rendes, censos, de llegats, etc. Alguns d'aquests hospitals tenien granges, horts i camps de la seva propietat d'on sortien les matèries primeres: llet, carn, blat, hortalisses, vi, etc. En canvi havien d'adquirir altres matèries més costoses (sucre, vi, productes d'adrogueria, roba, ungüents, estris, medicines, etc). Pels volts de 1774 l'Hospital de Sant Feliu de Guíxols repartia entre els pobres almoïna de pa cuit durant la vigília de Nadal i el dia de Pasqua de Ressurrecció. Quan el 1790 el funcionari Francisco de Zamora, autor del *Diario de los viajes en Cataluña* visita la vila de Sant Feliu de Guíxols apunta que l'hospital: "es regular, con alguna renta... No hay maestro de primeras letras, y así no hay patrón que sepa escribir". Cal dir que a final del segle XVIII la millora econòmica fa que alguns hospitals de marina puguin augmentar la seva renda i dotar-se d'infraestructures millors. Molts dels administradors d'aquests centres, nomenats per l'Ajuntament i pel rector de la parròquia, organitzaven actes lúdics per tal d'arrodonar els seus ingressos, tals com rifes o lloguer de sales a companyies de teatre que escenificaven tota mena d'obres; deixaven organitzar saraus, balls, festes de carnestoltes a les classes altes de la població. Tot això i més, sobre aquests grups de persones que a les comarques gironines restaven en la marginació, ho podeu llegir en un magnífic llibre que acaba de sortir de Miquel Borrell i Sabater, *Pobresa i marginació a la Catalunya Il·lustrada. Dides, expòsits i hospicians* (I. E. Selvatans, 2002). El 1792, segons explica Borrell, la deixadesa en la gestió de l'Hospital de Sant Feliu de Guíxols va obligar a buscar un nou administrador. Hom va nomenar el prevere Narcís Marsillac, perquè se'n fes càrrec, donat que "su albergue desdénaban aun los mismos pobres".

En el cas que avui ens ocupa, un anònim versificador escriu unes "Coblas en benefici dels pobres malalts del Hospital de la vila de Sant Feliu de Guíxols", que la institució, per tal de difondre-les, duu a la impremta. Aquestes cobles van ser estampades a Girona, damunt paper, per l'impressor Agustí Figaró, que tenia taller obert, en aquesta ciutat, entre 1823 i 1847. La literatura de romanços impresos té, des del segle XVI al XIX, a Catalunya i Espanya, una gran florida; era l'única pa espiritual per a moltes capes de la població. Aquestes "cobles" van ser impreses en un full de poesia popular, escrit a una sola cara, que conté tretze estrofes de sis versos, a excepció de la primera i la darrera estrofa. El text es reparteix a dues columnes, separat per un boix que dibuixa una cenefa amb motius vegetals. En l'encapçalament del full observem un gravadet amb dos pobres agenollats, amb el posat de pidolar i d'implorar ajut. Els desvalguts, amb indu-

mentàries d'època, es troben separats per un sol o un símbol eucarístic amb l'emblema "charitas". Suposem que aquests fulls es repartien als habitants de Sant Feliu de Guíxols durant les festes de Nadal, a canvi d'una almoïna o petita contribució econòmica que servia per a mitigar les estretors del pressupost hospitalari. Com ho aneu a llegir, l'anònim versaire després de demanar a les ànimes sensibles que afavoreixin els malats de l'hospital, el "germà" desvalgut, ja que el pitjor que hom podia ser era "malalt i pobre", narra les misèries del centre, la llarga convalescència de molts interns, als quals s'ha de socórrer amb "caldo, medicina o ungüent/que tot se paga a son preu". El text, que presenta un rerefons moral, és escrit amb un estil planer. Encara que no amaga alguna estrofa amb caients humorístics i festius per tal de captar l'atenció del lector, posa èmfasi en les misèries quotidianes, en el sentiment de pietat per tal d'excitar el sentimentalisme del poble. L'autor remarca que les contribucions a l'hospital es poden fer en diner o en espècie: "sia carn, sían llegums, sían fideus, o de tocino los peus" ja que tot ajudava a fer bullir l'olla. El vi millor que no fos podrit o d'un preu massa barat, que no "càusia ventrallada". El tipus de poesia festiva es correspon amb el romanç de tipus literari, de consum, de poca volada, que es publicava a Catalunya a la fi del segle XVIII. Notem els castellanismes usuals en aquesta època: "piadosos", "medis", "aliviareu", "quartos", "tocino", "caldo", "medida", "arrabal", etc. El mot "famussa", augmentatiu de "fam", apareix consignat, sense documentació, al *Diccionari català-valencià-balear d'Alcover-Moll*, com un mot provinent d'Eivissa. Ves per on, també es deia a Sant Feliu de Guíxols.

PEP VILA

Filòleg

A la pàgina de l'esquerra, les "cobles" editades a benefici de l'hospital de la vila.

Homenatge de la ciutat a les víctimes del franquisme

L'Àrea de Patrimoni Cultural i Educació, conjuntament amb el Grup de Recerca de l'Època Franquista de Sant Feliu de Guíxols, han demanat a l'Ajuntament de la ciutat un gest institucional de rehabilitació moral dels que van ser víctimes del franquisme durant la immediata postguerra. Un modest homenatge de la ciutat a les víctimes del primer franquisme.

Es tracta de fer un exercici de memòria col·lectiva; un gest de pedagogia cívica i democràtica per recordar tots aquells que, gràcies a la seva oposició durant la Dictadura de Franco, han fet possible que nosaltres puguem gaudir avui d'una situació de benestar social notable. Si repassem breument la història més recent del país,

ens adonarem que la violència de la dictadura del general Franco va ser essencial als seus propòsits: la decisió més ferma d'anul·lar els avenços socials que havia comportat la reforma de la Segona República fins al 1933, que perjudicaven els interessos de la classe social privilegiada (terratinents, burgesos, militars, eclesiàstics, nobles, monàrquics, etc.).

A la dreta, grup de soldats "nacionals" a la rambla Vidal.
Fons V. Gandol, AMSFG.

A l'altra pàgina, les tropes franquistes entren pel carrer Major. Fons V. Gandol, AMSFG.

• ELS PRIMERS ANYS DE LA POSTGUERRA

A dalt, reunió de militars alemanys i membres de les Joventuts Hitlerianes amb autoritats guixolenques al xalet Casas, 1939. Pere Rigau. Fons de Pere Rigau.

Sobre aquestes línies, *Alas de Victoria*, 1939.

A l'altra pàgina, fotografia de l'èxode republicà, publicada per la *Revista de Girona* (núm. 132, gener-febrer 1989).

Durant els primers anys de la postguerra, els vencedors varen donar tot l'honor a les víctimes de la repressió republicana: homenatges, misses, creus als cementiris, monuments als "Caídos por Dios y por España". Mentrestant, però, tots aquells guixolencs que s'havien significat per donar suport a la legalitat democràtica de la República es veien obligats a abandonar el seu país -l'exili, amb tot el que representa aquesta paraula-. Altres, que es quedaren confiats a la seva ciutat, varen ser empresonats, jutjats i condemnats per "rebel·lió militar", acusats de defensar la legalitat republicana precisament pels revoltats contra l'ordre constitucional, és a dir, pels que de debò n'eren, de rebels. Uns pagaren amb la seva vida, altres amb penes de presó i amb els seus béns. Eren sentències imposades per un consell de guerra de règim militar sense cap mena de garantia jurídica. S'aplicava una "justícia al revés": les penes ja eren decidides abans de celebrar-se la simulació d'un judici. Altres guixolencs varen estar subjectes a un procés de depuració, pel qual perdien els seus llocs de treball a l'Ajuntament, a Ensenyament, a la Companyia del Tren de Sant Feliu-Girona, etc. Altres van restar igualment subjectes a la Llei de Responsabilitats Polítiques, i a la repressió dirigida a la maçoneria i el comunisme.

No cal dir que la víctima d'aquella dictadura feixista va ser la major part de la comunitat guixolenc, ja que la por a la delació -que era afavorida-, a la denúncia i a la venjança va marcar la vida quotidiana de tots els ciutadans. La repressió i la manca de llibertats sindicals i polítiques afectaren especialment la classe social més popular i menys afavorida econòmicament. Els marginats i els pobres, com a grup social, fàcilment podien ser considerats com "l'enemic interior".

La veracitat de la història va ser amagada pel franquisme fins al punt de desvirtuar el sentit i la respon-

sabilitat als ulls mig tancats d'una majoria social que volia oblidar tots els desastres: els de la guerra i els de la postguerra.

• LA TRANSICIÓ DEMOCRÀTICA

Durant la transició democràtica, en comptes de rehabilitar "els vençuts" silenciats durant el franquisme, es va imposar la desmemòria, i un pacte d'oblit va ignorar el dret a la justícia i al reconeixement públic de les víctimes de la Dictadura -i els seus familiars-. Ens consta que encara hi ha guixolencs que pensen que no cal parlar-ne, d'aquest passat; perquè s'ha de mirar cap al futur, que és el que realment interessa. Però aquest futur -pensem nosaltres- no es pot bastir sobre el no-res de la desmemòria col·lectiva d'uns esdeveniments que han estat tan crucials dins la nostra història, i que els hem d'assumir.

L'actual convivència democràtica no es pot basar en l'oblit, ni ha de tenir por d'enfrontar-se amb la veritat del que va passar, ni de "ferir sensibilitats". Perquè el fet és que encara perdura en l'inconscient col·lectiu la convicció que els "vençuts", víctimes de la repressió de la Dictadura, tenien alguna responsabilitat. I com que la seva -i nostra- experiència és encara tan traumàtica s'ha de fer aflorar aquest inconscient a fi de restituir-los (a ells, als seus familiars i a tots nosaltres) el reconeixement públic i, si fos, possible, la justícia. És tracta d'aconseguir la veritable reconciliació, a partir del reconeixement i de l'acceptació de la responsabilitat de cadascú.

L'any 1995, els Tallers d'Història van treballar el tema de la Guerra Civil, i es va fer memòria de totes les víctimes de la guerra, del seu cost humà: víctimes dels bombardeigs, de la repressió republicana, dels morts al front i de la repressió del primer franquisme. S'intentà de fer memòria i difondre un fet de la nostra història, tan important, assumint l'enorme complexitat de l'esdeveniment, i defugint tota simplificació.

• LA NOSTRA PROPOSTA

Aquest Grup de Recerca, en l'Àrea municipal esmentada, es proposa, doncs, d'aprofundir en l'estudi de l'època franquista i de divulgar-ne els resultats, fent una activitat social de memòria que recuperi, del volgut oblit, aquells guixolencs que ho donaren tot per l'adveniment de les llibertats democràtiques. La seva lluita, en conjunt, ha estat útil. La seva vida pertany al patrimoni històric de la població.

No voldríem acabar aquest document sense expressar el ferm convenciment que si, d'una banda, ens ha semblat imprescindible de recordar els fets més amunt esmentats, també ens sembla -d'altra banda- que és vital d'aprendre a passar-ne pàgina. Els records, encara que justos, no poden servir per a obstaculitzar l'autèntic retrobament de la comunitat guixolenc. Sense cap mena de rancúnia ni de ressentiment pel passat, hem de construir conjuntament, amb concòrdia, un futur humanament millor per a tots.

GRUP DE RECERCA DE L'ÈPOCA FRANQUISTA
Àrea de Patrimoni Cultural i Educació

Restauració de pintures murals a l'ermita de Sant Elm

Les pintures murals, situades al cambril de l'ermita, foren realitzades per Joaquim Renart i Garcia, l'any 1929. L'artista fou cridat per Pere Rius i Calvet, hisendat i industrial barceloní promotor de la urbanització de la muntanya de Sant Elm, que reestructurà també els Banys (1922) i restaurà l'ermita. A més de realitzar les pintures que seguidament descriurem, Renart tingué cura també de la restauració de la imatge de la Verge¹. Joaquim Renart i Garcia (Barcelona 1879-1961), fill d'artista i germà de Dionís Renart (escultor, dissenyador i astrònom), fou un reconegut dibuixant, daurador i decorador, i esdevingué un dels principals exlibristes de principi del segle XX. Fou un dels membres fundadors del FAD, i rebé alguns premis de les exposicions oficials barcelonines per obres seves de decoració i mobiliari. El 1922 intervingué en la decoració de les parets de la biblioteca per a treballadors del Casal del Molí Vell, a Gelida, iniciativa de l'empresari paperer Lluís Guarro.

Sobre aquestes línies, detall ornamental.

A la dreta, les parets que envolten el vitrall.

A la zona del cambril, les pintures existents a partir de 1929, tal com ens les descriu Llàmbert Font, eren les següents:

- A la zona del vitrall, una popular salutació a la Verge ("Ave, Maria") envoltada per un cel blau i estrellat, i, al mig, el símbol de l'Esperit Sant. A banda i banda, una àncora, que recordava les que eren presents en l'antic altar de l'ermita. A continuació, uns àngels. Aquests dos darrers motius, que encara es conservaven, sorgiren amb la primera neteja mecànica.

- A les parets, tres al·legories:

- 1.- L'*Stella Maris*, representada per una estrella que guia i il·lumina unes barques de diferent construcció que naveguen.
- 2.- Una figuració de la Verge com a consoladora dels afligits (*Consolatrix Afflictorum*), representada il·luminant un home que demana consol amb els braços enlaire.
- 3.- L'Arca de Noè.

Diverses circumstàncies posteriors (destrucció i incendi durant la Guerra Civil i abandonament posterior de l'edifici, entre d'altres) agreujaren la conservació d'aquestes pintures i n'ocasionaren la pèrdua d'una part. Algunes quedaren cobertes per una capa de calç, i només se'n deixà una part al descobert. El 1997, el Museu d'Història i l'Associació d'Amics de l'Ermita de Sant Elm- presents ambdós en el Patronat Municipal Ermita de Sant Elm- demanen la intervenció dels Serveis Territorials del Departament de Cultura a Girona per poder portar a terme una consolidació de les pintures murals. Les cates dels tècnics de la Generalitat confirmen l'existència de més restes de pintures sota la capa de calç. Finalment, a finals de 2001, el Patronat encarrega la restauració de les pintures als restauradors Toni Ortiz i Joëlle Lemmens, responsables entre altres de la restauració de les pintures de la capella del Far de Sant Sebastià

1. Font, Llàmbert (1929), *L'ermita de Sant Elm*. Oliva de Vilanova, imp. Barcelona.

2. Renart Garcia, J. (1961), *Diari 1918-1961*. Destino, col. El Dofi. Barcelona.

3. Renart Garcia, Joaquim (1933) "Dalt de la muntanya de Sant Elm" a *La Costa Brava*, extraordinari de festa major.

Des del 1918 redactà un extens diari² (una selecció n'ha estat publicada pòstumament); en l'esmentat diari i també en un article publicat en un setmanari local guixolenc de 1933³, descriu i evoca els dies en què estava desenvolupant la seva tasca a l'ermita, i els moments que aprofitava per dibuixar els voltants.

De dalt a baix: rosa, àngel i l'al·legoria de l'*Stella Maris*.

(Palafrugell), activitat que han desenvolupat entre els mesos de maig i juny de 2002.

L'activitat de restauració⁴ ha comportat una anàlisi de les capes pictòriques i de les capes de superfície, i unes propostes de restauració.

Les pintures realitzades pel procés de tremp a la cola es presenten en una part desgastades possiblement per un intent de neteja mecànic, i amb restes de sals en superfície (com és habitual en zona propera al mar). Abans de la restauració, una capa de calç cobria de manera generalitzada la superfície, excepte en unes zones descobertes.

La proposta de restauració s'ha portat a terme amb la fixació puntual de llacunes i esquerdes en les pintures descobertes, a partir d'injeccions d'adhesiu, la retirada de la capa i restes de calç, l'eliminació de les restes de fum que donaven un aspecte enfosquit, el tractament de les sals en superfície, amb aplicació de diferents tècniques, la recuperació de les pèrdues de superfície policromada a partir de pastes que imiten el reboc original, i una capa de protecció final. El criteri a l'hora de reintegrar pictòricament sempre ha estat arqueològic; és a dir, a partir de l'aplicació de tints neutres que donen a la intervenció un caràcter secundari i amb què únicament es pretén aconseguir la lectura de la forma sense buscar l'engany de l'espectador.

La resta del cambril s'ha sanejat en la seva totalitat, solucionant aixecaments i esquerdes diverses i s'ha tornat a pintar amb pintura antihumitat. Igualment, s'han tractat les baranes de ferro ubicades a les escales que serveixen per a accedir al cambril.

SÍLVIA ALEMANY
Museu d'Història

⁴. Lemmens, J.; Ortiz, T. (2002) Informe de restauració: pintures de l'ermita de Sant Elm.

Els magatzems de reserva d'un Museu

Magatzem Sta. Teresa.

Els magatzems de reserva de fons d'un museu són la seva ànima. En aquests espais s'hi custodia, ben organitzat, el patrimoni de la comunitat. Els materials han d'estar ordenats i localitzats, cal tenir-los ben documentats i tenir la màxima cura possible per tal de controlar les condicions ambientals (humitat, temperatura, llum) amb la finalitat de conservar-los per al seu estudi i per a la seva difusió (exposicions permanents i temporals, etc.).

Si les funcions principals d'un museu han de ser les d'aplegar, conservar, estudiar i difondre el patrimoni cultural es fa evident que un cop hem aplegat el material, -és a dir, quan tenim unes col·leccions d'objectes patrimonials-, el primer que cal fer és conservar-lo. Per a fer-ho, és indispensable saber amb quins objectes comptem i els hem de poder localitzar ràpidament. També cal avaluar el seu estat de conservació i aplicar, si és necessari, els tractaments de consoli-

dació o de conservació preventiva escaients. Si no som capaços de conservar el nostre patrimoni, ni el podem estudiar ni el podem difondre.

És per això que les feines internes de registre, emmagatzemament, conservació i documentació són tan importants per als museus. Primer cal tenir els objectes molt ben documentats, localitzats i en bon estat de conservació per tal de poder-los estudiar i fer-ne difusió.

El paper educatiu, de comunicació, social i identitari d'un museu territorial no seria possible sense l'existència d'uns magatzems de reserva organitzats i sense les tasques internes del Museu que hem esmentat i que hi estan relacionades. El problema és que aquestes feines no són massa aparents i sovint només es relaciona el museu amb l'existència de les col·leccions i amb les activitats de difusió que aquesta institució desenvolupa. Les cases no es comencen per la teulada, primer calen els fonaments, i els fonaments del museu els trobem en els seus magatzems de reserva.

En aquests moments el Museu d'Història de la Ciutat de Sant Feliu disposa d'un magatzem de reserva situat al c/ Sta. Teresa, que ja vam poder mostrar al públic amb motiu del Dia Internacional dels Museus, a més d'un espai condicionat com a magatzem de reserva de fons d'art a la Casa Albertí, al carrer Penitència, i d'un petit magatzem de reserva dins les dependències de la seu principal del Museu al Monestir.

La gestió i la documentació d'un fons patrimonial tan variat i abundant com el del Museu d'Història requereix un gran esforç i un alt grau de dedicació. En el cas del nostre Museu, això s'agreuja pel fet que el trasllat urgent el 1998 de tots els materials, -que fins aleshores es custodiaven al Monestir i en

algun altre espai municipal- al nou magatzem de Sta. Teresa, va forçar la reorganització i reubicació dels fons, a més de les tasques de condicionament de l'espai.

El primer nivell de documentació de les peces és el seu registre. En el registre s'assigna un número a l'objecte o objectes i es consignen les dades bàsiques: data de registre i d'ingrés al museu, forma i font d'ingrés, classificació genèrica, datació... Aquest número identificarà l'objecte i es marca sempre que és possible sobre el mateix objecte de forma permanent.

A tota aquesta informació, s'hi afegeix una dada molt important: la localització. Es tracta d'un codi que ens informa d'on està ubicat l'objecte: especifica si es troba en una exposició o en un magatzem, i en quina prestatgeria i lleixa el podem trobar.

La informació que tenim de l'objecte s'amplia amb la complimentació d'una fitxa d'inventari que ens permet conèixer molt més bé l'objecte, el documenta d'una manera molt més extensa que en el cas del registre i s'hi associa una imatge d'identificació (fotografia i/o dibuix).

En aquests moments també s'estan informatitzant totes aquestes dades mitjançant un programa infor-

Les cases no es comencen per la teulada, primer calen els fonaments, i els fonaments del museu els trobem en els seus magatzems de reserva.

màtic que ha d'homogeneïtzar tota la informació sobre els fons patrimonials dels museus de Catalunya anomenat D.A.C. (Documentació Assistida de Col·leccions). Aquesta tasca, que inclou la creació de diccionaris i l'adaptació del programa informàtic a les necessitats del nostre museu, s'està duent a terme des del magatzem de reserva del c/ Sta. Teresa.

Totes aquestes tasques i les peces que es conserven als magatzems permeten renovar les exposicions permanents, realitzar exposicions temporals, oferir als investigadors la possibilitat d'estudiar els objectes i poder-ne publicar els resultats. També fan possible acreditar el rigor científic que avala qualsevol tasca de difusió del patrimoni, oferta tant a la comunitat a la qual serveix el Museu com al turisme.

JORDI COLOMEDA
Museu d'Història

Prestageria mòbil.
Casa Albertí

Retrat de Jaume Pons Martí. Donació de la família de Sònia Balcells i Comas.

La peça

Escultura de terra cuita policromada (inicis s.XX), donació de Maria Xifró i Pedro Hernández el 2 de juliol de 2002. Una signatura a la part posterior ens informa de qui n'és l'autor: Lambert Escaler, escultor modernista especialitzat en les arts decoratives.

La figura de la fada i el joc plàstic de la línia sinuosa i ondulant, propis del simbolisme de la mateixa manera que l'arquetip de bellesa femenina basat en el misteri i els estats onírics, foren difosos a Catalunya, amb gran acceptació, gràcies als bustos esculpits per Lambert Escaler.

ANDREU LEÓN
Museu d'Història

DARRERES DONACIONS DEL MUSEU

2.07.2002 Maria Xifró i Pedro Hernández

Escultura de terra cuita policromada de Lambert Escaler (inicis s. XX).

8.08.2002 Nens i monitors de l'esplai del Monestir

Conjunt de 70 monedes procedents de l'hort del Monestir entre les quals destaquen 33 monedes datades entre 1822 i 1939, i 4 monedes de les cooperatives La Equitativa (Palamós) i Teixidors a Mà (Barcelona).

12.08.2002 Juan Maldonado Del Arco

Dues maquetes realitzades en suro (conjunt d'església i Monestir de Sant Feliu de Guíxols, i catedral de Girona), obra de l'autor.

21.09.2002 Sònia Balcells Comas i família

Diversos objectes d'art i d'ús domèstic, procedents del mas de la Vall d'Aro. Atuell de cuina (càntirs, gerres, atuell per a cuinar al vapor, galleda, regadora i cassó d'aram, cantines i setrill de lluna, escorredores, gibrell, etc.), estris per a escalfar-se (escalfadors de llit- de metall i terrissa-escalfapeus, i burros), d'il·luminació (fanal de petroli, quinqué) i altres (ventall, binocles, màquina d'escriure, etc.). Un quadre (retrat) obra de Jaume Pons Martí. Un quadre obra de Victòria Batet. Un quadre obra de Gertrudis Romaguera.

23.09.2002 Col·legi Gaziel

Una ràdio escolar Optimus 511 (aprox. 1950) i una brúixola d'escola.

24.09.2002 Antoni Sala

Una col·lecció de 45 ampolles de vidre, principalment de productes farmacèutics, un tinter de vidre i un pot de vidre (primera meitat del segle XX).

Aturem la contrareforma educativa

Mentre a la CEE la major part dels països dediquen el 6% o més del PIB a educació, a Espanya en els darrers anys hem baixat del 4'8% al 4'2%. Sembla ser que per al govern del PP l'educació no és una bona inversió de futur.

Primers ens han volgut fer creure que amb la contrareforma fiscal tothom hi sortiria guanyant perquè pagaríem menys impostos, però el resultat ha estat que la pressió fiscal ha pujat dos punts, i el tractament és cada vegada més desigual i injust.

I ara ens volen imposar dues contrareformes: una de laboral i una altra d'educativa. No estem parlant

de fets aïllats: totes dues formen part d'una ofensiva política de retallada de drets laborals i socials. Igual com ens neguen el dret a la negociació col·lectiva als empleats i empleades públiques. I de la mateixa manera com van disminuint els recursos públics destinats a millorar la quantitat i la qualitat dels serveis públics. Recordem que, mentre a la CEE la major part dels països dediquen el 6% o més del PIB a educació, a Espanya en els darrers anys hem baixat

Pati del centre públic Gaziel (any 2002). Foto: Ester Lorca.

L'educació artística i la musical passen a tenir un caràcter totalment secundari, fins al punt que en el primer esborrany de la llei no hi constaven.

Pati interior de l'IES Sant Feliu (any 1999). Foto: Ester Llorca.

del 4'8% al 4'2%. Sembla ser que per al govern PP l'educació no és una bona inversió de futur.

En realitat són mesures polítiques d'una mateixa ofensiva ideològica: afavorir el que més té i retallar drets als més necessitats. La conseqüència és que l'Estat recapta menys diners i com a conseqüència retalla i privatitza els serveis públics i socials. Mesures acompanyades d'un nou discurs pervers: "els immigrants són delinqüents, els joves, borratxos, els

estudiants, ganduls...". D'aquest negativisme generalitzat no en pot sortir res de bo, o, si més no, es fa molt difícil pensar que en pugui sortir un projecte educatiu ambiciós i amb metes col·lectives engrescadores. Més aviat és la recreació d'un clima propici per a mesures repressores.

La Ley de Calidad és en primer lloc un producte ideològic d'un grup polític que aprofita el malestar, els problemes de la comunitat educativa i les insuficiències del nostre sistema educatiu, no per a donar resposta a les noves demandes de la societat actual a partir d'atendre el dret de tots els ciutadans i ciutadanes a ésser educats, sinó per a convertir el sistema educatiu en un dret d'uns quants: els que segueixen sense dificultats.

El seu plantejament o la definició dels seus propis objectius són d'entrada inacceptables pel seu poc rigor. Es limita a anunciar que hi ha fracàs escolar, desànim i malestar entre els docents i que el clima a les aules s'ha deteriorat, però en cap moment n'analitza les causes ni en fa el mínim diagnòstic. És per tant una llei sense arguments. Quin remei es pot aplicar a una malaltia si no la diagnostiquem abans?

A més, està prou demostrat arreu que un sistema educatiu ha de basar-se en el consens, el diàleg i la negociació entre els diferents interessos dels grups socials, representants polítics i de la comunitat educativa, en cas contrari està condemnat al fracàs i només pot sobreviure amb la imposició i el decret. Malgrat tot, el govern PP ha tirat pel dret sense escoltar amb prou feines els sectors socials més propers ideològicament a les seves tesis.

Les propostes de la llei són una recepta retrògrada i elitista, i en algunes coses suposen tornar a l'etapa anterior a la Llei General d'Educació dels anys 70. Pretén combatre el fracàs escolar classificant i segregant primer, apartant i expulsant després del sistema escolar aquells i aquelles alumnes que no segueixin, en comptes d'ajudar-los amb mitjans a superar les dificultats. Fantàstic! "El que val, val, i el que no, l'ensenyem a ser carn de canó del mercat laboral". Aconseguir un ensenyament secundari per a tots i per a totes és avui una demanda de tota la societat occidental; amb aquesta llei el PP pot mirar enrere, però tard o d'hora haurem d'entomar-ho. Llàstima; com tantes altres vegades ens posarem a la cua d'Europa.

El seu objectiu sembla estar més encaminat a amagar o dissimular estadísticament el fracàs escolar que no pas a fer-lo disminuir realment. Si en aquests moments tenim un 25% de fracàs a l'ESO, percentatge lleugerament inferior a l'abandonament d'alumnes a 1r i 2n de BUP del sistema anterior, semblaria lògic cercar mesures i recursos per reforçar els més febles. O és que ara oblidem o volem obviar que els protagonistes del fracàs escolar no són xifres abstractes sinó nois i noies concrets que n'esdevenen, de fracassats, per unes causes econòmiques i socials també molt determinades. Davant d'aquest fet es

Els directors i directores deixen de ser escollits pel consell escolar del centre i són nomenats per l'Administració.

poden adoptar dues posicions polítiques: la conservadora, que consisteix a passar per alt les desigualtats d'oportunitats existents construint un sistema educatiu la prioritat del qual sigui només la d'anar expulsant els alumnes desfavorits socialment i culturalment perquè no facin nosa, i la progressista, amb una recerca constant de mesures per compensar desigualtats socials i afavorir els mitjans socials i educatius des dels primers anys de l'infant.

Vegem algunes de les mesures d'aquesta llei: L'etapa 0-3 és considerada per la LOGSE com educativa i, per tant, torna a tenir un caràcter assistencial, sense necessitat d'ésser impartida per mestres i sense cap exigència de l'administració d'oferir places suficients per a atendre la demanda creixent. No cal recordar que tothom està d'acord avui que és una etapa de la vida de l'infant molt important per al seu desenvolupament posterior.

L'etapa 3-6, a més d'incrementar-s'hi els continguts enfront dels aspectes formatius i socialitzadors, continua sense ser obligatòria. D'altra banda, la nova llei proposa nous concerts amb l'escola privada. Desapareix el caràcter d'ensenyament integral de l'Ensenyament Primari per a donar pas a l'acumulació de coneixement amb currículums tancats i uniformadors. L'educació artística i la musical passen a tenir un caràcter totalment secundari, fins al punt que en el primer esborrany de la llei no hi constaven.

Converteix la secundària en una cursa de superació de proves i exàmens amb el retorn d'una de les medicines més inútils de l'ensenyament: les repeticions de curs. Pretén instaurar uns itineraris segregadors per a l'alumnat -en alguns casos sense retorn i sense sortida educativa, només orientats a convertir-lo en mà d'obra barata- i per altra banda discriminadoris per als centres -no tots els centres podran fer tots els itineraris i es permetrà la selecció de l'alumnat en base al seu expedient acadèmic. Fàcilment es pot deduir que els centres privats finançats amb fons públics tindran més facilitats per a decidir quin alumnat volen i quin no volen.

I per als alumnes que aconsegueixin fer el batxillerat, s'ha decretat una revàlida al final, de manera que, si no la superen, no els servirà de res el que hagin estudiat i, per tant, augmentarà el fracàs escolar. Una revàlida que, en ser una prova externa, deslegitima la professionalitat dels professors i professores de secundària. A més, és un examen de conceptes memorístics sense cap rigor científic a nivell avaluatiu.

Per millorar el clima de convivència i acabar amb el malestar, ens proposa que els directors i directores deixin de ser escollits pel consell escolar del centre i siguin nomenats per l'Administració, amb la qual cosa retalla de passada la participació dels pares i mares en la gestió dels centres.

Certament cal canviar i millorar el nostre sistema educatiu per a fer front a les transformacions socials, econòmiques, culturals i tecnològiques que s'han produït en la nostra societat en els darrers anys i a la vegada donar resposta als nous reptes que suposa l'ampliació de l'educació obligatòria fins els 16 anys o a la necessitat de l'educació permanent al llarg de la vida. Però les mesures han de tenir un altre sentit:

Una de les principals finalitats de l'educació ha de ser aconseguir el màxim desenvolupament de totes les persones, per la qual cosa cal conciliar i combinar qualitat-equitat-igualtat. Entenem que cal establir mesures compensadores des de l'inici de l'escolarització amb una xarxa de centres públics que cobreixi, de manera gratuïta, la demanda d'ensenyament infantil entre 0 i 6 anys, assegurant-ne el caràcter educatiu.

Per altra banda, a l'ESO s'han d'oferir itineraris que incorporin un augment d'assignatures optatives, donant als alumnes amb problemes la possibilitat de recuperar. En tot cas, l'elecció d'aquests itineraris no ha de ser una decisió irreversible per a un alumne abans dels 16 anys. L'educació és responsabilitat de tota la societat i per tant hem de compartir aquesta coresponsabilitat fent projectes educatius integrals de poble o ciutat on tothom s'impliqui en la defensa d'uns mateixos valors d'igualtat, de llibertat, de respecte, de tolerància, etc. Aquesta coresponsabilitat social ha d'anar acompanyada d'una major descentralització, és a dir: més implicació, més recursos i més competències per a l'Administració local.

En definitiva, volem millor qualitat educativa, però de ben segur la Llei de Qualitat no és el camí per avançar. Des del progressisme pedagògic, sindical, social i polític no podem permetre que ens segregin i ens malmetin un concepte com el de qualitat educativa, el qual, juntament amb el de servei públic i el de la defensa de la igualtat de possibilitats per a totes les persones, ha estat sempre tret d'identitat del progressisme en contra dels interessos del conservadorisme.

JORDI COMAS CATARINEU

Mestre i sindicalista

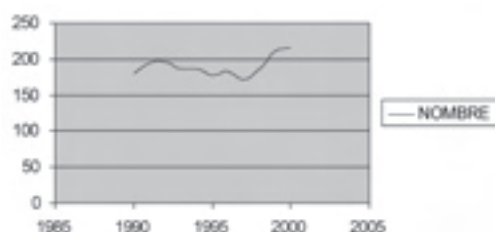
L'escolarització. Curs 2002-03

Alumnes del col·legi Baldiri al pati del centre.

Cada any, abans d'iniciar el procés de preinscripció i matriculació, el Servei Municipal d'Educació prepara i recull les dades del padró. En revisar les corresponents a altres anys i en fer una lectura de previsió futura i immediata s'ha obtingut la següent informació:

ANY DE NAIXEMENT	NOMBRE
1990	180
1991	196
1992	197
1993	186
1994	186
1995	178
1996	183
1997	172
1998	186
1999	211
2000	216

Aquest gràfic, que ens mostra els naixements esdevinguts de l'any 1990 fins al 2000, és força útil per a preveure els alumnes que hi pot haver de P3. Per exemple, els nascuts l'any 2000 són els que s'hauran d'escolaritzar el curs 2003-04. Amb tot, hi ha dos

factors que intervenen, a favor i en contra, en la fiabilitat d'aquestes dades. Per una banda cal tenir present que hi ha nens i nenes que s'escolaritzen fora de la ciutat, però per altra banda cada any arriba més població forana per quedar-se i passar a ser autòctona.

La ciutat compta amb tres centres públics d'educació infantil i primària i dos centres concertats, dels quals n'hi ha un que assumeix l'educació infantil de tots dos. En total es poden escolaritzar 200 nens i nenes a P3 (parvulari 3 anys), més el 10% que la llei permet i que darrerament no s'havia aplicat. La ratio de 25 alumnes per aula ja es pot considerar força elevada per a nens de 3 anys -alguns d'ells són de llengua estrangera i d'altres és la primera vegada que assisteixen a l'escola-. Concretament, dins aquest curs escolar que hem iniciat -i, en el qual, segons les dades dels naixements al padró, hi havia un potencial de 211 nens i nenes-, amb data 27 de setembre ja se n'havien matriculat 210 a P3. Si s'aplica el 10% d'augment esmentat abans, es podria arribar a 220 de matrícula com a màxim. Aquest degoteig pot continuar i, d'aquí a un, dos o tres cursos, sobrepassar aquest 10%.

Un dels objectius fixats per la Comissió d'Atenció a la Diversitat del Consell Escolar Municipal i ratificat per la Comissió d'Escolarització de la ciutat és el de mantenir un equilibri quant a la distribució de l'alumnat amb NEE (Necessitats Educatives Especials) en tots els centres públics i concertats de la ciutat. Val a dir que, tot i que és difícil, s'estan aconseguint uns bons resultats.

Al llarg d'aquest estiu el Servei Municipal d'Educació ha recollit les següents peticions de les quals la majoria són motivades per canvis de residència de famílies. Així s'han comptabilitzat els següents casos:

PROCEDÈNCIA	NIVELL DELS ESTUDIS
Argentina	P3 Parvulari
Romania	P4 Parvulari
Premià de Mar	P4 Parvulari
Rubí	P4 Parvulari
Argentina	1r Primària
Bolívia	2n Primària
Bolívia	2n Primària
Marroc	2n Primària
Equador	3r Primària
Argentina	3r Primària
Romania	4t Primària
Cardedeu	4t Primària
Equador	5è Primària
Sant Cugat	6è Primària
Marroc	6è Primària
Romania	6è Primària
Cardedeu	6è Primària
Marroc	1r ESO
Marroc	2n ESO
Barcelona	2n ESO
Lleida	4t ESO
Equador	3r ESO
Palamós	4t ESO
Equador	4t ESO
Lleida	4t ESO
Bolívia	4t ESO
Marroc	4t ESO

Tres nenes juguen al pati del col·legi L'Estació. Any 2000.

En total són 27 nous alumnes per a diferents nivells educatius, que són nous ciutadans i ciutadanes de Sant Feliu. Cal matisar que, a aquestes dades, se'ls han de sumar alguns dels casos en què s'ha anat directament al centre escolar a fer la sol·licitud.

Les preguntes que tots ens fem són si aquestes dades continuaran sofrint modificacions al llarg del curs, si en el proper curs les variacions seran iguals o superiors. En tot cas, correspon a les administracions competents de fer un planteig seriós per poder integrar aquest alumnat que ens ve de fora de manera que no es deteriori la qualitat de l'ensenyament.

SERVEI MUNICIPAL D'EDUCACIÓ

NOTÍCIES

DEL SERVEI D'EDUCACIÓ

Obres de millora als centres públics d'educació infantil i primària

Cada any l'Ajuntament, al marge de les obres que es fan de manteniment, destina una quantitat del pressupost a la millora dels edificis públics dels centres d'educació infantil i primària. El 2002 hi ha destinat la quantitat de 77.589,58 euros. Les obres que s'han dut a terme han estat les següents:

Al Baldiri Reixach:

- Canvi de les obertures exteriors del parvulari malmeses, i pintada interna i externa d'aquest edifici.
 - Capa de pintura antilliscant a la pista de futbol sala.
 - Asfaltat l'entorn de la font que hi ha a l'entrada principal del centre.
 - Instal·lació de gas a les dependències annexes a l'escola, que corresponen a l'habitatge del conserge; s'ha canviat la caldera i s'han tret les bombones de gas propà.
 - S'ha ampliat el sistema de calefacció del parvulari i de l'edifici principal del centre.
- Cal afegir en aquesta relació d'obres la fase en què es troba la construcció d'un gimnàs: està previst iniciar-ne les obres abans de finalitzar l'any.

Al Gaziel:

- Seguint el projecte iniciat el curs 2001 entre l'Ajuntament i la Delegació d'Ensenyament de la Generalitat, s'han canviat un bon nombre d'obertures exteriors i també s'han pintat els espais modificats per la col·locació.

A l'Estació:

- Instal·lació d'un sistema automatitzat en una bona part de les persianes.
- Asfaltat del pati cobert del centre.
- Col·locació d'un sistema de ventilació a la sala de psicomotricitat.
- També s'ha canviat la tanca del c/Santa Teresa.

La determinació de les obres es realitza a través de la comissió de directors dels centres afectats i el seguiment es canalitza a través del Servei Municipal d'Educació.

Espai de Joc, un nou servei per als infants més petits de 3 anys

L'1 de juliol, l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols va posar en marxa, mitjançant el **Centre 0-3** una nova iniciativa adreçada als infants menors de 3 anys: **Espai de Joc**.

Espai de Joc ofereix la possibilitat a tots els infants de la població d'utilitzar les instal·lacions lúdiques del **Centre 0-3 anys**.

Espai de Joc és gratuït. Per utilitzar-lo no cal ser usuari d'algun dels altres serveis (Escola Bressol, Espai Familiar, etc.).

Els infants, acompanyats per un adult, tenen a la seva disposició diversos espais: un pati gran equipat amb jocs, i dues sales de joc plenes de joguines i materials motrius; també poden utilitzar una aula de l'Escola Bressol. Durant el bon temps, **Espai de Joc** ofereix un espai a l'aire lliure net i segur, on els nens es troben protegits i, en conseqüència poden moure's en llibertat, sense els perills

que suposen la proximitat de cotxes circulant o la possibilitat de gratar la terra i trobar-s'hi excrements d'animals.

A l'hivern (de novembre a abril) **Espai de Joc** ofereix la possibilitat d'utilitzar diversos espais interiors, equipats amb jocs i materials didàctics. Funciona tot l'any; a l'estiu (de juny a setembre), tots els dies de la setmana excepte diumenges: de dilluns a divendres, a la tarda i els dissabtes, tot el dia. Durant les vacances escolars de Nadal i Setmana Santa, funcionarà tots els dies de la setmana, matí i tarda, excepte diumenges. Durant la resta de l'any, obre els dilluns, dimecres i divendres a la tarda i els dissabtes, tot el dia.

Espai de Joc neix amb la intenció de convertir-se en un punt de trobada, que permeti als infants i als adults jugar i fer noves amistats, amb la tranquil·litat que ofereixen uns espais segurs, pensats per als més petits.

L'accés a **Espai de Joc** està restringit als infants d'entre 0 i 3 anys acompanyats per un adult. Els usuaris sempre trobaran un professional del **Centre 0-3 anys** que els acollirà i els proporcionarà l'accés als diversos jocs i materials didàctics.

En definitiva, **Espai de Joc** és una bona alternativa per a sortir de casa, jugar amb noves joguines i tenir accés a diversos jocs i materials que no podem tenir dins un pis. També possibilita conèixer altres infants i altres progenitors i fer noves amistats.

CENTRE 0-3

Consolidació dels cursos d'estiu

Del 8 al 19 de juliol, es van dur a terme dos cursos d'estiu de la Universitat de Girona organitzats per l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols. Del 8 al 12 de juliol, el curs "Faraons guerrers: la guerra a l'Antic Egipte", amb una durada de 10 hores, va donar a conèixer l'aspecte militar, un tema poc tractat en la història d'Egipte. Va ser impartit pel professor Xavier Martínez Babón, cap d'estudis de la Fundació Arqueològica Clos de Barcelona. El curs va comptar amb 38 alumnes inscrits, la qual cosa consolida la seu de Sant Feliu com el punt de referència dels estudiosos i afeccionats a l'egiptologia a nivell català. Del 15 al 19 de juliol, va tenir lloc el curs "La vida a l'univers", impartit pel professor guixolenc Francesc Lozano Winterhalder, de la Universitat Ramon Llull de Barcelona, que va donar una visió integrada i contínua de l'evolució de l'univers, en tractar temes d'actualitat com la formació dels sistemes planetaris o l'origen de la Terra i la vida. Va comptar amb 33 alumnes inscrits. L'any 2002 ha estat el de l'assentament dels cursos d'estiu a Sant Feliu, amb 71 alumnes - un més que l'any 2001 -, en un any en què la davallada de la matrícula ha estat notable arreu.

SERVEI MUNICIPAL D'EDUCACIÓ

Observant el temps, un llibre amb història

El 27 de setembre, es va fer la presentació del llibre Observant el temps: Sant Feliu de Guíxols, 1860-1980, un llibre que mostra una gran diversitat d'aspectes de la nostra ciutat al llarg de 120 anys, a partir de les fotografies de l'Arxiu Municipal.

Tant en l'exposició oferida a les sales del Monestir com en l'edició del llibre, s'ha fet un treball acurat per presentar la Secció d'imatges, composta actualment per uns 50.000 documents. Un fons crescut gràcies a les aportacions dels amants de la fotografia i de la ciutat de Sant Feliu; per tant, podríem dir que la confecció d'aquest catàleg és fruit de la societat guixolenc, que, fotografia a fotografia, ha anat confeccionant una història visual d'una ciutat sotmesa a la incessant transformació del seu paisatge i en contínua evolució. Aquestes activitats han constituït el reconeixement públic de l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols a totes les persones que han col·laborat en la formació d'aquest impressionant conjunt. També es recorden els tècnics que al llarg dels anys han treballat en aquest servei, que l'Ajuntament ha decidit impulsar i modernitzar, dotant-lo de la infraestructura necessària.

El llibre s'ha estructurat en tres grans apartats: "La ciutat i el paisatge", "La vida i la gent" i "Fets i anècdotes", que ens mostren tots els matisos que els usuaris poden trobar a l'esmentada secció. Cada apartat va precedit d'una breu explicació del fil argumental i dels fons i col·leccions utilitzats per a la seva il·lustració.

L'apartat "La ciutat i el paisatge" ens convida a fer un viatge en el temps tot observant els canvis arquitectònics i paisatgístics que ha tingut Sant Feliu. La tria feta ens fa veure l'evolució d'una ciutat vital, on el paisatge ha canviat substancialment. Podem parar atenció a la fotografia més antiga del fons, -feta el 1860, que mostra una fortificació establerta al Puig i, en primer terme, un conjunt de cases -, i ens adonarem dels canvis soferts en aquest indret si ho comparem amb l'actualitat. També caldria destacar la magnífica col·lecció d'imatges aèries i panoràmiques de la nostra ciutat, que va des de 1888, amb una panoràmica del racó de Llevant, fins a la més moderna, de 1980. Donarem una especial atenció a les dues vistes panoràmiques de L. Roisin fetes durant els anys 1922-1923, ja sigui pel seu format allargat, o pel testimoni que ens dóna d'una ciutat i un ritme de

vida avui totalment obsolet. En aquest apartat, cal destacar la cura que s'ha tingut per donar una visió de tots els racons de la ciutat, des de la punta de Garbí fins al final de la platja de Sant Pol, sense oblidar la part interior del nostre territori.

En la segona part, "La vida i la gent", hi podem veure el dia a dia de la nostra ciutat. Els autors del llibre han triat dos vessants de la societat: l'àmbit laboral i el de l'oci o festiu. Són dos apartats prou diferenciats i alhora prou representatius de la gent guixolenc. En les imatges dels treballadors i treballadores, hi veiem reflectida tota l'activitat econòmica de la ciutat - des del treball de la indústria surera fins a l'activitat pesquera, passant pel gremi de comerciants -, i en destacarem un lot de quatre fotografies dedicades als pescadors, on se'ns mostra una forma de treball avui ja extinta. També s'hi dedica un espai a l'evolució dels medis locomotors de la ciutat, des d'un galerí de 1879 fins als cotxes que circulaven fa quinze anys. És significatiu el conjunt d'imatges relacionades amb els nens i els seus jocs, que reflecteixen la diferent manera que tenien els nens de divertir-se respecte als temps actuals. També trobem una molt bona selecció de les festes que la nostra ciutat oferia en temps passats, des del carna-

Visita del rei Alfons XIII a la fàbrica Brugada, amb motiu de la col·locació de la primera pedra del moll, 1904. Amadeu Mauri. Col·lecció Antoni Vidal, AMSFG.

val fins a la festa major, passant per totes aquelles festes puntuals que podem trobar al llarg de l'any, com per exemple la de Sant Antoni Abat o el joc de la cucanya. És curiosa l'evolució que se'ns mostra dels banyistes de les nostres platges: dels vestits de bany que cobreixen tot el cos, de principi de segle, fins als bikinis de les primeres turistes dels anys seixanta, una evolució que no deixa de ser el reflex dels canvis produïts al nostre país.

Finalment, en l'apartat "Fets i anècdotes", hi trobem un seguit de situacions, totes puntuals, que ens mostren actes que se surten de la quotidianitat. Fets que pel seu caràcter són extraordinaris i, en molts casos, irrepetibles: ens trobem amb exemples de fenòmens naturals, com ara una nevada de 1920, o la famosa mànega d'aigua de 1965. És remarcable el conjunt de fotografies dedicades a actes polítics i institucio-

nals, la qual cosa ofereix al lector una visió bastant exacta de la vida política que ha tingut el nostre país: hi descobrirem una visita d'Alfons XIII el 1904, la visita de presidents catalans com Francesc Macià o Lluís Companys, la de ministres franquistes com Fraga, o la del propi general Franco; i també, a nivell local, fotografies dels alcaldes que al llarg de la història de Sant Feliu han intentat portar a bon port la nostra ciutat. Dins d'aquest mateix apartat podem gaudir de multitud d'imatges que fan referència a actes socials on podem trobar artistes de tota mena, amb actrius com ara Ava Gardner, o pintors com Josep Albertí o Josep Amat. En aquests esdeveniments, la societat guixolencs s'hi aboca completament, com demostren fotografies amb un nombre elevat de persones presenciant diversos episodis de la ciutat, entre les quals hi ha l'acte de descobriment de la placa amb el nom de Pere Caymó. En aquest

És un instrument que l'Arxiu Municipal posa a l'abast dels ciutadans perquè puguin consultar i fer ús de les fotografies gestionades per aquest servei públic.

apartat s'han volgut reflectir uns fets singulars que, d'una manera o altra, van quedar en la memòria de la gent, amb actes que van dels més festius als més tristos - passant per tota la gradació intermèdia -, fent un recorregut per la memòria col·lectiva de la societat.

A la part final del llibre, hi trobem un annex que, de fet, és tan important com les pròpies fotografies: una guia explicativa dels principals fons i col·leccions de la Secció d'Imatges, on s'explica la història de les persones o ens que els han generat, i la producció fotogràfica que han realitzat. Són fitxes molt completes i, per tant, són una font de dades molt important per saber i entendre el perquè, el com i el context en què es van fer les fotografies, comprendre la rellevància d'aquestes imatges i la de les persones que les van fer. És un instrument que l'Arxiu Municipal posa a l'abast dels ciutadans perquè puguin consultar i fer ús de les fotografies gestionades per aquest servei públic.

És lloable el magnífic treball fet pels tècnics, que ben segur que els ha suposat un considerable esforç. La tria feta d'entre les 50.000 fotografies que conté el fons ha estat feixuga: és molt complicat triar-ne tan sols 160 d'entre aquest gran conjunt, i fer-ho a més amb l'encertada distribució amb què se'ns ha presentat en aquest llibre, tenint en compte que s'havia de buscar que la imatge tingués un caire artístic i alhora un sentit social; cal destacar també que no s'han deixat cap aspecte de la vida de Sant Feliu al llarg d'aquests 120 anys de fotografia guixolenc. És un catàleg pensat per gaudir, per sorprendre's, emocionar-se o senzillament per recordar uns temps ja passats però que són part de la història col·lectiva. És un llibre d'aquells per a asseure's a la butaca de

"Remendadores" de xarxes a la platja, anys vint. Francesc Llorens. Fons de Francesc Llorens, AMSFG.

A baix, vista panoràmica, 1922-1923. L. Roisin. Col·lecció Municipal d'Imatges, AMSFG.

casa i cada dia veure unes pàgines, sense tenir por de cansar-se'n. Un llibre que, un cop l'has vist tot, et convida a tornar-lo a veure, com un àlbum de fotos propi, que sempre t'evoca records d'altres temps. Podem dir que és un llibre molt recomanable i que hauria de ser al prestatge de tots aquells guixolencs que s'interessen per la història de Sant Feliu i per tots aquells nostàlgics, guixolencs o no, que volen veure com era la vida en altres temps. Simplement he de donar l'enhorabona als autors per tan bon treball i animar-los perquè després d'aquest en vinguin molts d'altres.

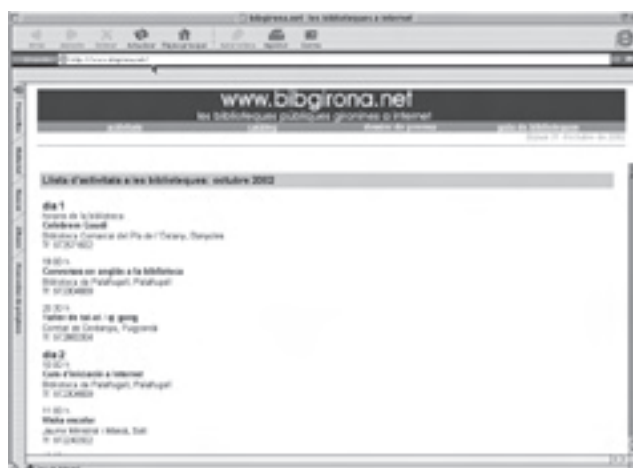
XAVIER ROCA NOGUER
Biblioteca Municipal

Web de les Biblioteques Públiques de Girona

Ja fa uns mesos que des de la Central de Biblioteques de Girona es va posar en funcionament un projecte de creació de web comuna per a les biblioteques públiques gironines. En una primera fase es va crear una Intranet -que és una eina de comunicació només per al personal que treballa en les diferents biblioteques de la província-, a través de la qual s'intercanvien informacions, opinions, notícies, s'estableixen debats, es plantegen problemes... a l'entorn de la nostra tasca professional.

www.bibgirona.net, web de les biblioteques públiques gironines.

es poden consultar, fins al moment:

- Tota l'agenda d'activitats del mes (hores del conte, xerrades i conferències, presentacions de llibres, cursos i tallers, exposicions...)

- El catàleg dels fons – mitjançant un enllaç al catàleg de la web del Sistema de Lectura Pública de Catalunya, a l'adreça www.gencat.es/slp/vtls/catalan/vtls-basic.html -; per a consultar només cal triar l'autor, el títol o la matèria del document que estem buscant (sigui llibre, revista, CD, vídeo, DVD...); per defecte, la recerca es farà a totes les biblioteques de Catalunya -llevat de les de la Diputació de Barcelona, que tenen un catàleg a part-, però també hi ha l'opció de triar la població on volem localitzar el document, o bé la província.

- Les dades de les biblioteques (adreces, horaris, plànols de situació, fotografies dels centres, etc.). A través d'aquí també es poden consultar les dades de la resta de biblioteques de tot Catalunya.

L'apartat de dossier de premsa encara no apareix actiu, però la web s'anirà renovant, ampliant i posant al dia.

En definitiva, una eina per a facilitar la feina i per a crear vincles i cooperació entre els diferents centres de treball. Vist el bon funcionament i el grau d'acceptació que ha tingut, ja hi ha una segona fase, que és aquesta web de biblioteques gironines: www.bibgirona.net. A través d'aquesta pàgina ja

S'inicia la 4a campanya "El racó dels contes"

Amb la propera inauguració del nou edifici de la Biblioteca Municipal s'iniciarà també la nova campanya "El racó dels contes", per quart any consecutiu. Com els altres anys, està promoguda per la Comissió d'Ensenyament i Cultura de la Diputació de Girona i realitzada per narradors de contes del Centre de Formació Teatral El Galliner, de Girona, en col·laboració amb l'Ajuntament i el servei de la Biblioteca Municipal. Els objectius de la campanya són els mateixos des dels seus inicis: la narració oral de contes estimula l'hàbit d'escoltar en els nens i nenes i els introdueix al món dels llibres, afecionant-los de mica en mica, i segons l'edat, al gust per la lectura dels contes que se'ls expliquen i per d'altres de semblants.

Sobre la darrera campanya que va tenir lloc el 2001-02, la valoració que es fa des de la pròpia Biblioteca i també des del Centre de Formació Teatral El Galliner és positiva: s'ha creat un grup força homogeni de nens i nenes -aproximadament una quarantena, de quatre a set anys- que ja s'han convertit en usuaris de la Biblioteca i s'emporten contes a casa mitjançant el Servei de Préstec; a més, l'ambient creat i la receptivitat que hi ha per part dels assistents a l'hora d'escoltar contes ha estat un dels punts forts de la valoració de l'activitat.

També destacàvem punts en què seria bo d'incidir més. D'una banda, animar pares i mares a fer-se més presents en les sessions, ja que considerem que la participació activa i conjunta amb els fills en les sessions és important perquè els nens i nenes comparteixin el plaer d'escoltar contes amb els seus referents més immediats -pares i mares, avis, germans grans,...- i, d'aquesta manera, es pugui traslladar aquest plaer a l'entorn familiar proper. Un nen o nena acostumat a escoltar contes voldrà també escoltar contes explicats pels seus pares, i aquest és un pas important per a desenvolupar l'interès pel món dels llibres. De l'altra, intentar poder arribar a grups d'edats més elevades, tot i que això implicaria molt probablement crear noves sessions de contes per a més grans -els interessos i motivacions d'un nen o nena de cinc anys no són, ni de bon tros, iguals a les d'un de vuit o nou anys-.

Donat que encara no hi ha una data definitiva d'obertura dels nous equipaments de Biblioteca i Arxiu Municipals, encara no podem concretar les dates exactes de les sessions de contes. Es mantindran, això sí, les hores i la regularitat que s'oferien fins ara: totes les sessions tindran lloc un divendres cada quinze dies, a les 6,30 h. de la tarda, a la nova Biblioteca - c/ Surís, 28-34 -, amb una durada de poc més de mitja hora cadascuna.

Els contacontes que ens visitaran aquest any són: Meritxell Yanes, David Planas, Rosa Vilà, Sílvia Escuder, Mònica Saguer, Quim Noguera, Mireia Peña, Xavier Fàbrega, David Ribas, Meritxell Faxedas, Montse Sala i Anna Hidalgo. La majoria d'ells ja han realitzat l'Hora del Conte a la Biblioteca de Sant Feliu en anteriors edicions d'"El Racó dels Contes".

La Biblioteca verda

Des del passat 14 de setembre del 2002, el Centre Excursionista Montclar (c/Capmany, 100) ha obert per a tothom un espai de consulta de llibres, revistes i mapes de temàtica mediambiental i excursionista. Els horaris són:
Divendres i dissabtes: 17-22 h.
Diumenges i festius: 16-20 h.

CEM

Darrers donatius

D'entre els darrers donatius rebuts a la Biblioteca, voldríem esmentar el de Mercè Albertí Mont -amb un donatiu a la Biblioteca i un altre a l'Associació Xarxa Solidària, que recull llibres per a enviar als països en què hi tenen projectes- i el d'Ernest Zaragoza, que va donar exemplars de les seves darreres publicacions. Així mateix agraïm la resta de donatius que, voluntàriament i anònima, ens fan arribar a la biblioteca els residents a Sant Feliu.

NOVETATS EDITORIALS

DE LA BIBLIOTECA

"Tardor 2002"

Algunes de les darreres novetats. En trobareu més a la Biblioteca Municipal. (El codi que hi ha després del títol del llibre indica la localització de l'obra a la Biblioteca)

Novel·la

Woody ALLEN. *Tots els contes* (N All)
Els contes d'aquest cineasta escrits entre els seixanta i els setanta. El cineasta ha rebut el Premi Príncep d'Astúries 2002.

Isabel ALLENDE. *La ciudad de las bestias* (JN All)
Un jove ha de conviure amb la seva àvia mentre la seva mare està malalta. Primera obra dedicada a un públic jove de l'escriptura xilena.

Dulce CHACÓN. *La Voz dormida* (N Cha)
La revolta d'unes dones empresonades durant la Guerra Civil espanyola.

Pere GUIXÀ. *L'embolic del món* (N Gui)
Contes sobre l'absurd que hi ha en la vida quotidiana.

Michel HOUËLLEBECQ. *Plataforma* (N Hou)
Polèmica novel·la amb el turisme sexual com a rerefons.

Julià de JÓDAR. *El trànsit de les fades* (N Jod)
Una història d'amor i mort ambientada a la postguerra. Premi Nacional de la Crítica 2001.

Pavel KOHOUT. *La Hora estelar de los asesinos* (N Koh)
A Praga, a principis de 1945, un policia investiga uns cruels assassinats de vídues.

Ian McEWAN. *Expiación* (N McE)
Un estiu de 1935, l'aparent calma d'una família es veurà profundament trasbalsada.

Eduardo MENDICUTTI. *El Ángel descuidado* (N Men)
Dos antics seminaristes, enamorats durant la seva joventut, es retroben anys després.

Amos OZ. *El mateix mar* (N Oz)
Novel·la poètica on els personatges busquen les arrels de l'amor i la mort.

SHAN Sa. *La jugadora de go* (N Sha)
Una història d'amor entre una princesa xinesa i un oficial japonès. Premi Goncourt dels estudiants.

Manuel VALLS; Norberto Delisio. *Caminar sobre gel* (N Val)
El llarg camí a l'exili d'un nen d'11 anys durant la Guerra Civil. Premi Joaquim Amat-Piniella 2001.

Novel·la biogràfica

Eli WIESEL. *La noche* (Nb Wie)
Aquesta Premi Nobel de la Pau (1986) relata la seva experiència en camps d'extermini nazis.

Novel·la històrica

Alfred BOSCH. *1714: toc de vespres* (Nh Bos)
Darrera part de la trilogia sobre la caiguda catalana de l'11 de setembre.

Novel·la negra

Ian RANKIN. *En la oscuridad* (Nn Ran)
L'inspector Rebus investiga l'assassinat d'un candidat al Parlament.

Novel·la de viatges

Teresa PÀMIES. *Allí em trobareu: viatges* (Nv Pam)
Cinc viatges de l'autora per Espanya i Portugal.

Josep PLA. *Israel 1957* (Nv Pla)
El viatge de Pla ofereix un retrat vigent del país i ajuda a entendre la situació actual.

Jordi RAICH. *Afganistán también existe* (Nv Rai)
Un viatge per Afganistan que descobreix personatges hospitalaris, contradictoris, plens de saviesa i humor.

Biografies

Gabriel GARCÍA MÁRQUEZ. *Vivir para contarla* (B Gar)
L'autor narra els seus anys d'infantesa i joventut, que ajuda a comprendre millor la seva obra literària.

Sebastià JUAN ARBO. *La vida trágica de mossèn Jacint Verdaguer* (B Ver)
Reedició d'aquesta biografia en commemoració de l'Any Verdaguer.

Isaac B. SINGER. *Amor y exilio* (B Sin)
Retrat dels primers trenta anys de vida d'aquest Premi Nobel de literatura.

Rafael VALLBONA. *Ara que tinc quaranta anys* (B Val)
Evocació de les inquietuds de la generació dels anys seixanta.

Assaig

Alessandro BARICCO. *Next* (327.1 Bar)
Solucions per als problemes de la globalització.

Michael BURLEIGH. *El Tercer Reich* (94 CON Bur)
Una nova visió sobre l'Alemanya nazi (1918-1948). Premi d'Assaig Samuel Johnson 2001.

Winston S. CHURCHILL. *La Segunda Guerra Mundial* (94 CON Chu)
Reedició en 2 volums d'aquestes memòries sobre la guerra.

Oriana FALLACI. *La rabia y el orgullo* (327 Fal)
La guerra santa islàmica vista per aquesta polèmica periodista.

Anthony GIDDENS. *El nou progressisme: praxi política de la tercera via* (32 Gid)
Els plantejaments polítics d'adaptació de la socialdemocràcia al món actual. L'autor ha estat Premi Príncep d'Astúries 2002.

Bernard-Henri LÉVY. *Reflexiones sobre la guerra, el mal y el fin de la historia* (327 Lev)
Les guerres actuals (Angola, Pròxim Orient, Sri Lanka, Sudan,...) i dels actes terroristes. Premi Aujourd'hui 2002.

Dolores MARÍN. *Clandestinos* (946 CON Mar)
Anàlisi històrica de la lluita dels maquis contra el franquisme.

Julio MARTÍN; Pedro Carvajal. *El Exilio español* (1936-1978) (946 CON Mar)
Els destins dels exiliats espanyols, des dels nens de la guerra a l'exili cap a Mèxic.

Louis MENAND. *El club de los metafísicos* (973 CON Men)
Recoregut per la història de les idees als EEUU. Premi Pulitzer d'Història 2002.

Ignasi RAMONET. *Guerras del siglo XXI* (327.1 Ram)
Anàlisi dels conflictes actuals des del punt de vista d'un anti-globalitzador.

Luis ROJAS MARCOS. *Más allá del 11 de septiembre* (154 Roj)
Com van superar els nord-americans l'11 de setembre, des d'una visió psicològica.

Fernando SAVATER. *El contenido de la felicidad* (17 Sav)
Diferents escrits al voltant de la felicitat, des de la perspectiva moral de l'autor.

Peter SINGER. *Una vida ética* (17 Sin)
Recull d'escrits d'aquest filòsof sobre les seves reflexions morals.

Tiziano TERZANI. *Cartas contra la guerra* (327 Ter)
Les cartes rebudes per aquest periodista després de l'11 de setembre, com a resposta al manifest antislàmic d'Oriana Fallaci (també disponible a la Biblioteca).

Rosa TORAN. *Vida i mort dels republicans als camps nazis* (342.7 Tor)
Llibre basat en els testimonis dels supervivents dels camps de concentració.

Llibres de Sant Feliu

Sergi LARA. *Rutes per l'Empordà en BTT* (Excursions)
Aquest llibre de rutes amb bicicleta pel Baix i Alt Empordà n'inclou una per l'Ardenya i la vall del Ridaia.

Observant el temps: Sant Feliu de Guíxols, 1860-1980 (CL 77 SFG)
Catàleg de l'exposició fotogràfica que ha tingut lloc aquest estiu 2002 a l'Arxiu Municipal de Sant Feliu, amb un recull de 160 fotografies. Vegeu-ne la ressenya en aquest número de L'Arjau.

DIRECTORI

SERVEI D'EDUCACIÓ

C/ PENITÈNCIA, 10 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL. 972 82 08 10 FAX. 972 82 11 94
E-MAIL: educacio@guixols.net
HORARI: DE DILLUNS A DIVENDRES, DE 10 A 13 h.
(També a hores convingudes)

SERVEI D'ARXIU

C/ ABADIA, s/n (Monestir) 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL. 972 82 15 75 FAX. 972 82 15 74
E-MAIL: arxiu@guixols.net
NOUS HORARIS: DE DILLUNS A DIVENDRES, DE 9 A 14 h.,
DIMARTS I DIJOUS, DE 17 A 19 h.
(Dissabtes, a convenir amb el responsable de l'Arxiu)

BIBLIOTECA MUNICIPAL

C/ SANT LLORENÇ, 13, 1r. 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL. 972 32 40 57 FAX. 972 82 11 94
E-MAIL: biblioteca@guixols.net
HORARIS: MATINS, DIMARTS, DIJOUS I DISSABTE, D'11 A 13,30 h.,
TARDES, DE DILLUNS A DIVENDRES, DE 17 A 20,30 h.

MUSEU D'HISTÒRIA

C/ ABADIA, s/n (Monestir) 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL. 972 82 15 75 FAX. 972 82 15 74
E-MAIL: museuhistoria@guixols.net
HORARIS D'HIVERN: FEINERS, D'11 A 14 h. I DE 17 A 20 h.,
DIUMENGES I FESTIUS, D'11 A 14 h.

L'ARTAU

INFORMATIU DE L'ÀREA DE PATRIMONI CULTURAL I EDUCACIÓ

NOVEMBRE 2002

Ajuntament de
Sant Feliu de Guíxols

Diputació de Girona